

Biuletyn

informacyjny

11-12/2020

PROW 2014-2020

Projekt zmian

Brexit

Praktyczne wskazówki dla przedsiębiorców

**Małe gospodarstwa mają szansę
na rozwój**

**Dekada dynamicznego rozwoju
polskiego winiarstwa**

**Funkcjonowanie KRUS w warunkach
pandemii COVID-19**

Szanowni Państwo!

W zmieniającym się na naszych oczach świecie przychodzi teraz czas zatrzymania, czas odpoczynku od zgiełku i blichtru – czas pojednania i miłości, czas narodzin Pana.

„Dla Niego i wobec Niego człowiek jest zawsze jedyny i niepowtarzalny; jest kimś odwiecznie zamierzonym i odwiecznie wybranym, kimś powołanym i nazwanym własnym imieniem” – tak od początku swojego pontyfikatu nauczał nas święty Jan Paweł II.

Bądźmy godni tej miłości. Zanim zaczniemy przetamywać się opłatkami odrzucimy gniew, nienawiść i urazy. Dajmy świadectwo naszej wiary, którą przekazali nam nasi przodkowie, którą zachowali i za którą ginęli.

To również dla nich jest puste miejsce przy wigilijnym stole.

Życzę Państwu, aby Wasze domy przepętniała piękna, polska tradycja pojednania i przeżywania narodzin Pana. Niech tej duchowej uczcie towarzyszy też uczta kulinarna – tradycyjne, wspaniałe, świąteczne dania. To dzięki Wam, Rolnikom, Ludziom Wsi mamy i jedno, i drugie. Życzę Państwu wielu łask Bożych, a pośród nich tej najważniejszej – łaski wiary.

Grzegorz Puda

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

W numerze:

MRiRW

Pełnomocnik Rządu do spraw lokalnych inicjatyw społecznych w MRiRW	4
Program dla szkół w czasie pandemii	5
Unijna ankieta dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych	6
Miałeś kontakt z osobą zakażoną koronawirusem? Sprawdź, co robić w takiej sytuacji!	7
PROW 2014-2020	8
Projekt zmiany	
Cyfryzacja w rolnictwie	10
Elektroniczne składanie wniosków o oszacowanie strat spowodowanych wystąpieniem suszy w publicznej aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą”	
Spotkania ministrów UE ds. rolnictwa i rybołówstwa	13
Rozmowy polsko-niemiecko-czeskie dotyczące ASF	16
32. Sesja Regionalnej Konferencji FAO dla Europy	16
Wideokonferencja ministrów rolnictwa Polski i Niemiec	17
Brexit	18
Praktyczne wskazówki dla przedsiębiorców	
Handel z UK od 2021 r.	22
Idą święta. Zasady sprzedaży ryb	24
Uwaga na podrabiane leki weterynaryjne	25
Skąd pochodzi mięso?	26
Rola Centralnego Laboratorium GIORiN w kontroli zdrowia roślin	28
Najlepsi doradcy i najlepsze wydawnictwa doradztwa rolniczego	30

ARiMR

Po pieniądze z PROW jeszcze w tym roku	31
Małe gospodarstwa mają szansę na rozwój	34
Rekompensaty za chryzantemy	35

KOWR

Dekada dynamicznego rozwoju polskiego winiarstwa	36
--	----

KRUS

Funkcjonowanie KRUS w warunkach pandemii COVID-19	39
---	----

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

ZDANIEM MINISTRA

Zdjęcie: Marcin Kaproń

Grzegorz Puda, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Mieszkańcy krajów UE i prawdopodobnie spory procent moich rodaków nie zdają sobie sprawy, jak bardzo niedoceniana jest jakość polskiej żywności. Wpływ na nią ma wiele czynników, które stanowią i kształtują naszą ojczystą wieś.

Polski rolnik to nie tylko producent i mieszkaniec wsi. To przede wszystkim gospodarz, czyli swego rodzaju instytucja z zakorzenioną głęboko tradycją i kulturą. Z dziada pradziada uczony miłości do ziemi i szacunku do przyrody, dla którego rodzina była od zawsze najtrwalszym fundamentem, gwarantującym sukces w trudnym wiejskim życiu i pracy.

W Polsce, w porównaniu do większości krajów, zwłaszcza tzw. starej Unii, zdecydowanie większa ilość gruntów rolnych zachowała czystość ekologiczną, co jest niezmiernie ważne dla produkcji zdrowej żywności, a ta przecież w UE jest objęta ochroną i wsparciem. Trzeba więc dołożyć wszelkich możliwych starań, aby wzmacniać rodzinne gospodarstwa rolne.

Niestety, w polityce wobec małych i średnich gospodarstw wyraźnie preferowany jest kierunek w stronę rolnictwa przemysłowego. Liczy się skala produkcji, bez uwagi na zrównoważenie pod względem wykorzystywania zasobów przyrodniczych. Rolnictwo przemysłowe wymaga specjalizacji, a to oznacza, że ograniczany jest

lub nawet całkowicie eliminowany płodozmian i bioróżnorodność. Pojawia się konieczność zastępowania nawozów naturalnych chemicznymi. Taka koncentracja zarówno w gospodarstwach, jak i w regionie upraw i chowu ostatecznie doprowadza do koncentracji wszelkiego rodzaju patogenów, szkodników i chwastów, a to z kolei wymusza intensywne stosowanie pestycydów, które niszczą nie tylko organizmy niepożądane w rolniczej przestrzeni produkcyjnej, ale również te pożyteczne. Produkcja w takich gospodarstwach nie stanowi cyklu zamkniętego, przez co powstaje duża ilość odpadów. W efekcie dochodzi do ogromnych zanieczyszczeń środowiska i erozji. Tymczasem to małe gospodarstwa rolne są proekologiczne i proklimatyczne, a jednocześnie bardzo ważne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego na wypadek poważniejszych kryzysów, chociażby takich jak pandemia, gdyż w znacznie mniejszym stopniu są uzależnione od zewnętrznych dostaw środków produkcji.

Różnorodność struktur gospodarstw rodzinnych przyczynia się do różnorodności biologicznej, a ta z kolei widoczna jest jako bogaty przyrodniczo i zróżnicowany krajobraz wiejski.

Należy podkreślić, że rolnicy prowadzący rodzinne gospodarstwa rolne są w Polsce źródłem kapitału spo-

tecznego i kulturowego wsi, co ma ogromny wpływ na rozwój lokalnych społeczności. Sprzyjają zachowaniu harmonii między celami biznesowymi a żywymi. Częściej i chętniej decydują się na inwestycje długookresowe. W rolnictwie przemysłowym przeważa cel krótkookresowych zysków.

Gospodarstwa rodzinne potrzebują więcej i lepiej przygotowanych zawodowo rolników niż farmy przemysłowe i zakres tego szkolenia musi być inny i dużo bardziej wszechstronny z uwagi na konieczność znajomości nawożenia i uprawy gleby, a także przynajmniej podstaw naprawy maszyn, konserwacji budynków czy chowu różnych gatunków zwierząt. Nie bez znaczenia dla dynamiki rozwoju gospodarstw rodzinnych jest wiedza nabyta dzięki doświadczeniu zarówno w pracy, jak i dzięki przekazom pokoleniowym.

Ostatnio bardzo odczuliśmy skutki susz i powodzi. Dlatego trzeba nadmienić, że i w tym przypadku gospodarstwa rodzinne zapewniają istotne korzyści

w zakresie redukcji wpływów tego rodzaju klęsk żywiołowych, ponieważ dzięki zrównoważonej produkcji zwiększają ilość materii organicznej w glebie, co zdecydowanie zwiększa jej zdolność do zatrzymywania wody i nawozów. Pomaga to również w absorpcji i przechwytywaniu węgla. Gleba bogata w składniki odżywcze wspomaga wzrost, odporność i zdrowie roślin uprawnych, co przekłada się na jakość i ilość plonu.

Gospodarstwa rodzinne, w przeciwieństwie do wyspecjalizowanych gospodarstw przemysłowych, dominujących nad środowiskiem, mogą być bardziej elastyczne, dzięki czemu dużo łatwiej mogą dostosować produkcję do zmieniających się potrzeb rynku. To są według mnie podstawowe atuty polskiego rolnictwa, niestety rzadko dostrzegane. Uważam, że doświadczenia związane z pandemią koronawirusa spowodują, że ich znaczenie będzie rosło nie tylko na rynku polskim czy UE, ale i światowym.

Dlatego uznałem, że priorytetem mojej służby na stanowisku ministra rolnictwa i rozwoju wsi będzie wzmocnienie rodzinnych gospodarstw rolnych. Konieczne będzie upodmiotowienie rodzinnych gospodarstw rolnych. Do tej pory taką podmiotowość miał gospodarz, co skutkowało np. komplikacjami przy kwestiach spadkowych, czy realizacji programów unijnych. Dlatego też

Wzmocnienie rodzinnych gospodarstw rolniczych to dobry kierunek rozwoju rolnictwa w Polsce i całej Unii Europejskiej.

zostanie przygotowana odpowiednia ustawa o rodzinnych gospodarstwach rolnych.

Chcę również uruchomić poziome powiększanie gospodarstw poprzez tworzenie spółdzielni gospodarstw rodzinnych, co skutkuje tym, że skupione w spółdzielni gospodarstwa będą postrzegane jako jeden silny podmiot na rynku rolnym. Do realizacji tego celu konieczne będzie stworzenie prawa spółdzielczego dla Spółdzielni Gospodarstw Rodzinnych.

Zarówno wzmocnienie rodzinnych gospodarstw rolnych, jak i dwa pozostałe zalecenia Komisji Europejskiej, czyli rolnictwo ekologiczne i dobrostan zwierząt, doskonale wpisują się w program rolny Prawa i Sprawiedliwości, który realizuje rząd. Wspomniane prze-

mnie różnicowanie rodzinnych gospodarstw rolnych znacząco przyczynia się do zachowania bioróżnorodności. Te gospodarstwa mają wszelkie walory, aby rozwijać się w kierunku gospodarstw ekologicznych. Ustalając plan strategiczny, czego od każdego państwa

wymagać teraz będzie Komisja Europejska, będą się starał wypracować takie zachęty, by rolnicy mogli uprawiać ziemię i produkować z poszanowaniem przyrody, ale w taki sposób, by było to dla nich opłacalne.

I wreszcie trzecie zalecenie Komisji Europejskiej, które dotyczy dobrostanu zwierząt. My już to realizujemy. Wkrótce w Unii Europejskiej zacznie funkcjonować nowy, europejski znak dobrostanu zwierząt. Ma to być potwierdzeniem dla konsumenta zarówno wysokiej jakości mięsa, jak i tego, że to mięso zostało pozyskane bez zbędnego cierpienia zwierząt. Tego konsumentci poszukują.

Jak wspominałem, moim priorytetem jest wzmocnienie rodzinnych gospodarstw rolnych. Z tym nierozdzielnie łączy się również wzmocnienie pozycji rolnika jako producenta. To z kolei łączy się także ze wzmocnieniem bezpieczeństwa i możliwości rozwoju lokalnego przetwórstwa i rynku.

Musimy również zająć się zagadnieniami związanymi z zarządzaniem ryzykiem i to zarówno ekonomicznym, jak i dotyczącym zmian klimatycznych.

Wciąż aktualne pozostaje również dalsze niwelowanie różnic społecznych między miastem a wsią. Ważne są dla mnie także etos polskiego rolnika oraz stworzenie możliwości rozwoju młodym ludziom na wsi.

Pełnomocnik Rządu do spraw lokalnych inicjatyw społecznych w MRiRW

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 27 października 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw lokalnych inicjatyw społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1889), nastąpiła zmiana umocowania Pełnomocnika z urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na urząd obsługujący ministra właściwego do spraw rozwoju wsi. Pełnomocnik stał się zatem częścią Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, które zapewnia obsługę merytoryczną i techniczną w zakresie Jego działalności.

Do zadań Pełnomocnika należą:

- monitorowanie prac podejmowanych przez organy administracji rządowej w celu popularyzacji i ułatwienia realizacji lokalnych inicjatyw społecznych;
- współpraca z organami administracji rządowej, organami jednostek samorządu terytorialnego i organizacjami pozarządowymi w zakresie działań wpływających na wzrost powszechności i rozwój lokalnych inicjatyw społecznych;
- inicjowanie oraz podejmowanie działań mających na celu popula-

ryzację i promocję podejmowania lokalnych inicjatyw społecznych w administracji publicznej;

- opiniowanie projektów dokumentów programowych w zakresie lokalnych inicjatyw społecznych;
- opiniowanie projektów aktów prawnych oraz innych działań or-

aktywizacji wspólnot i społeczności lokalnych.

Ponadto, zgodnie z przepisami ustawy o kołach gospodyń wiejskich, nadzór nad działalnością kół gospodyń wiejskich sprawuje Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa we współpracy z Pełnomocnikiem, który może powołać wojewódzkich koordynatorów wspierania kół gospodyń wiejskich.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Grzegorz Puda powołał na to stanowisko Annę Gembicką – sekretarza stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Konsekwencją przeniesienia Pełnomocnika do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi będzie w najbliższej przyszłości także zmiana kompetencji ministra odpowiedzialnego za udzielanie pomocy finansowej

kołom gospodyń wiejskich. Obecnie zadanie to należy do ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego. Wkrótce przejmie je minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

Grzegorz Puda, minister rolnictwa i rozwoju wsi powołał na stanowisko Pełnomocnika Rządu do spraw lokalnych inicjatyw społecznych Annę Gembicką, sekretarza stanu w MRiRW

ganów administracji rządowej w zakresie realizacji lokalnych inicjatyw społecznych;

- prowadzenie dialogu między administracją rządową a partnerami społeczno-gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie lokalnych inicjatyw społecznych;
- podejmowanie i realizacja lokalnych inicjatyw społecznych na rzecz

Departament Oświaty
i Polityki Społecznej MRiRW

☎ 22 623 15 75

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Program dla szkół w czasie pandemii

27 października 2020 r. zostało opublikowane rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 22 października 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu dla szkół (Dz. U. poz. 1885).

W rozporządzeniu znowelizowano niektóre przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 28 sierpnia 2020 r. w sprawie szczegółowego zakresu zadań realizowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu dla szkół (Dz. U. poz. 1511). Wobec nadzwyczajnej sytuacji związanej z utrzymującym się w Polsce stanem epidemii COVID-19, a w szczególności możliwością podjęcia przez szkoły środków zapobiegawczych polegających na zawieszeniu zajęć szkolnych, realizacja zobowiązań ciężących na szkołach biorących udział w programie dla szkół polegających na udostępnieniu zakupionych lub dostarczonych produktów dzieciom biorącym udział w tym programie mogła okazać się niemożliwa. Nowelizacja wprowadziła przepisy:

- uelastyczniające zasady dostarczania i udostępniania dzieciom owoców i warzyw oraz mleka w ramach programu dla szkół oraz składania wniosków o pomoc z tytułu udostępniania dzieciom tych produktów;
- umożliwiające podmiotom biorącym udział w programie dla szkół

uwzględnienie sytuacji, w których dyrektorzy szkół, biorących udział w tym programie w roku szkolnym 2020/2021, zawieszają zajęcia na czas oznaczony, stosownie do przepisu § 18 ust. 2a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604) w związku

W związku z zawieszeniem zajęć szkolnych z powodu COVID-19, realizacja zobowiązań ciężących na szkołach biorących udział w programie dla szkół może okazać się niemożliwa

z wystąpieniem zagrożenia zdrowia uczniów, ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną.

W przedmiotowym rozporządzeniu przewidziano przepisy wprowadzające:

- możliwość złożenia wniosku o po-

moc z tytułu dostarczenia porcji produktów w ramach programu dla szkół, już po dwóch tygodniach udostępniania tych porcji (uprzednio obowiązujące przepisy przewidywały minimum sześć tygodni, po których mógł być złożony taki wniosek);

- możliwość udostępnienia wszystkich porcji objętych programem dla szkół w danym semestrze w ciągu 9, 10, 11 lub 12 tygodni (uprzednio obowiązujące przepisy przewidywały możliwość udostępniania wyłącznie w okresie obejmującym 12 tygodni);
- zniesienie obowiązku udostępniania produktów takich jak gruszki, rzodkiewki oraz pomidory, w tym samym dniu, w którym zrealizowana została ich dostawa;

- tryb powiadamiania Dyrektora Oddziału Terenowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa przez dyrektorów szkół o zawieszeniu zajęć na czas oznaczony;
- możliwość odstąpienia przez Dyrektora Oddziału Terenowego Kra-

owego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa od zastosowania pomniejszych pomocy, w przypadku, w którym dana szkoła w związku z zawieszeniem zajęć na czas oznaczony, nie mogła wywiązać się ze zobowiązań dotyczących udostępnienia porcji

uczniom objętym grupą docelową w ramach programu dla szkół;

- możliwość udostępnienia uczniom nieobjętym grupą docelową produktów dostarczonych do szkół podstawowych, w których zawieszono zajęcia na czas oznaczony.

Rozporządzenie obowiązuje od 28 października 2020 r.

Departament Przetwórstwa
i Rynków Rolnych MRiRW

☎ 22 623 18 45

Zdjęcie: Harunigit. Stock. adobe. com

Unijna ankieta dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych

17 kwietnia 2019 r. została przyjęta dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorstwami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych. Aby dokonać oceny skuteczności środków wprowadzonych przez państwa członkowskie w kontekście tej dyrektywy, Komisja Europejska będzie przeprowadzała coroczne badania.

W ramach tego badania została opracowana ankieta skierowana do dostawców z każdego etapu łańcucha żywnościowego. Celem badania jest zobrazowanie aktualnej sytuacji przed wdrożeniem nowych przepisów. Ankieta, również w języku polskim, umieszczona jest pod adresem: https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/UTPs_Baseline_Survey.

Wypełnienie ankiety zajmie około 10 minut, można ją wypełnić do 31 stycznia 2021 r.

Po zakończeniu badania zanonimizowane wyniki zostaną udostępnione pod adresem: https://datam.jrc.ec.europa.eu/datam/mashup/FOODCHAIN_UTP/index.htm.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju

Wsi zachęca do wypełniania ankiety wszystkich dostawców produktów rolnych i spożywczych, szczególnie producentów rolnych, którzy stano-

wią najstarsze ogniwo w łańcuchu dostaw i są często narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk przez silniejszych ekonomicznie nabywców. Wyniki badania przyczynią się do uzyskania wiedzy na temat nieprawidłowości występujących na rynku oraz skali ich stosowania.

Departament Przetwórstwa
i Rynków Rolnych MRiRW

☎ 22 623 18 45

Zdjęcie: Aldi. Stock. adobe. com

MRiRW zachęca do wypełniania ankiety szczególnie producentów rolnych, którzy stanowią najstarsze ogniwo w łańcuchu dostaw i są często narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk przez silniejszych ekonomicznie nabywców

Miałeś kontakt z osobą zakażoną koronawirusem? Sprawdź, co robić w takiej sytuacji!

Ustal rodzaj kontaktu i obserwuj swoje samopoczucie – to najważniejsze kroki, gdy podejrzewasz, że miałeś kontakt z osobą zakażoną koronawirusem. Co jeszcze powinieneś zrobić?

Ustal, czy kontakt był bliski czy przelotny

■ Co w przypadku, gdy kontakt nie był bliski?

Przede wszystkim przypomnij sobie, w jakiej sytuacji miałeś styczność z osobą chorą. Jeśli spotkanie było przelotne, z odległości większej niż 2 metry, ryzyko zakażenia jest niewielkie. W takim przypadku obserwuj swój stan zdrowia, dbaj o siebie i zachowuj się zgodnie z zasadami bezpieczeństwa. Nie musisz poddawać się kwarantannie.

■ Co w przypadku, gdy kontakt był bliski?

Jeśli jednak:

- kontakt z zakażonym był bliższy niż 2 metry i dłuższy niż 15 minut (przebywanie w jednym pomieszczeniu, bezpośrednia rozmowa);
- jeśli nastąpił kontakt fizyczny (np. podanie ręki, dotknięcie zużytej chusteczki, narażenie na kaszel) – istnieje większe prawdopodobieństwo zakażenia.

W takiej sytuacji:

- zgłoś się do sanepidu. Wypełnij i wyślij formularz zgłoszeniowy na stronie internetowej www.gov.pl/koronawirus w zakładce „Kontakt”;
- zostań w domu do momentu otrzymania decyzji o nałożeniu kwarantanny;
- informacja ta zostanie Ci przekazana telefonicznie, poprzez automatyczne powiadomienie o kwarantannie;
- zainstaluj obowiązkową aplikację Kwarantanna domowa po otrzymaniu powiadomienia.

Ważne! W tej sytuacji Twoi domownicy nie są objęci kwarantanną.

Jeśli masz pytania dotyczące kwarantanny – sprawdź koniecznie portal gov.pl/koronawirus, na którym znajdziesz odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania.

■ O kwarantannie poinformuj swojego pracodawcę telefonicznie, ZUS zrobi resztę

Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformuje Twojego

pracodawcę o objęciu kwarantanną. Nie potrzebujesz eZLA czy zaświadczenia z sanepidu. Warto jednak, żebyś mailowo lub telefonicznie zawiadomił szefa o przyczynie nieobecności w pracy.

Gdy jednak zdarzy się, że w systemie nie będzie informacji dla pracodawcy – złóż oświadczenie o przebywaniu na kwarantannie. Masz na to 3 dni od zakończenia kwarantanny.

Oświadczenie powinno zawierać kilka niezbędnych informacji:

- Twoje dane osobowe (imię i nazwisko, numer PESEL, serię i numer dowodu osobistego lub paszportu);
- dzień rozpoczęcia obowiązkowej kwarantanny i dzień jej zakończenia;
- Twój podpis.

■ Jeśli nie masz objawów, zakończysz kwarantannę po 10 dniach

Po 10 dniach, w sytuacji braku objawów, Twoja kwarantanna jest zakończona. Możesz upewnić się o tym, sprawdzając informacje na Internetowym Koncie Pacjenta (pacjent.gov.pl).

Pamiętaj! Obserwuj swoje samopoczucie. Jeśli poczujesz się gorzej i będziesz miał objawy COVID-19 – zadzwoń do lekarza pierwszego kontaktu. On oceni stan Twojego zdrowia i w razie potrzeby wystawi skierowanie na test.

■ Jeśli zostaną skierowany na test, to...

Zlecenie testu przez lekarza POZ zmieni Twoją sytuację. Negatywny wynik automatycznie kończy kwarantannę. Pozytywny oznacza zakażenie i izolację. W tej sytuacji Twoi współdomownicy zostaną poddani kwarantannie.

PROW 2014-2020

Projekt zmiany

Na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Rada Ministrów 12 listopada br. przyjęła projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjęcia projektu zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

no-środowiskowo-klimatycznego, dla zobowiązań podjętych od 2021 r., co należy uwzględnić w zmienianym Programie.

Proponowane zmiany finansowe

W związku z przedłużającymi się na forum Unii Europejskiej pracami nad przyszłym kształtem Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r. (tj. m.in. przewidzianym dla nowej perspektywy finansowej obowiązkiem przygotowania przez państwa członkowskie Planów Strategicznych WPR), prowadzone są również prace zmierzające do przyjęcia przepisów unijnych ustanawiających niektóre przepisy przejściowe dotyczące wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) od roku 2021.

Proponowane przepisy przejściowe ustanawiają m. in. nowe długości trwania zobowiązań w ramach działań: Rolnictwo ekologiczne oraz niektórych pakietów Działania rol-

Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) mają ponadto na celu zapewnienie środków finansowych na realizację instrumentów wsparcia już funkcjonujących w ramach Programu i zagwarantowanie możliwości przeprowadzenia nowych naborów wniosków. Poza wskazanymi wyżej, projekt zmiany PROW 2014-2020, obejmuje także szereg innych zmian w zasadach wdrażania w poszczególnych instrumentach wsparcia, a także budżetów wynikających z analizy wykorzystania środków w określonych działaniach PROW 2014-2020 oraz konieczności zapewnienia ich jak najbardziej efektywnej realizacji.

Zmiany dotyczą:

- dostosowania PROW 2014-2020 do projektowanych przepisów unijnych ustanawiających niektóre przepisy przejściowe dotyczące wsparcia z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwa-

rancji (EFRG) od roku 2021 w zakresie okresu trwania zobowiązań;

- aktualizacji danych dotyczących finansowania zobowiązań z poprzednich okresów programowania w oparciu o aktualne informacje dotyczące kwot zobowiązań kontynuacyjnych z poprzednich okresów programowania w zakresie: działań zalesieniowych (PROW 2004-2006 i PROW 2007-2013), Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013 i pakietu „Rolnictwo ekologiczne” Programu rolnośrodowiskowego PROW 2007-2013, finansowanych z budżetu PROW 2014-2020;

- aktualizacji stawek płatności w ramach poddziałania „Płatność na rzecz utrzymania ekologicznych praktyk i metod w rolnictwie”;

- zmian w działaniu M14 *Dobrostan zwierząt* obejmujące:

- ✓ uwzględnienie dodatkowego sektora produkcji zwierzęcej – owiec,
- ✓ złagodzenie warunku nieutrzymywania loch w systemie jarmowym poprzez dopuszczenie czasowej

możliwości utrzymywania loch w jarmie w okresie okołoporodowym, nie dłużej jednak niż przez 8 dni;

- zwiększenia limitu maksymalnej powierzchni, do której można uzyskać pomoc w ramach poddziałania „Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych” oraz poddziałania „Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska”, w całym okresie programowania;

- ustalania kryteriów wyboru w ramach działania M02 *Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw*;

- doprecyzowania definicji beneficjenta – spółki wodnej w ramach poddziałania „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”, poprzez wskazanie, że beneficjentem może być spółka wodna, w której do rolników należy większość zmeliorowanych gruntów rolnych objętych działalnością tej spółki.

- zmian finansowych:

- ✓ zmniejszenie budżetu instrumentów:

- ✓ *Modernizacja gospodarstw rolnych* (o 200 mln euro, w tym 127,26 mln euro środków EFRROW),

- ◊ *Restrukturyzacja małych gospodarstw* (o 90 mln euro, w tym 57,27 mln euro środków EFRROW),

- ◊ *Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego* (o 98 mln euro, w tym 62,36 mln euro środków EFRROW),

- ◊ *Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska* (o 25 mln euro, w tym 15,9 mln euro środków EFRROW),

- ◊ *Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne* (o 30 mln euro, w tym 19,1 mln euro środków EFRROW),

- ◊ *Rolnictwo ekologiczne* (o 153 mln

euro, w tym 97,35 mln euro środków EFRROW);

✓ zasilenie budżetu instrumentów:

ϕ *Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000* (kwotą 23 mln euro, w tym 14,6 mln euro środków EFRROW),

ϕ *Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej* (kwotą 40 mln euro, w tym 25,4 mln euro środków EFRROW),

ϕ *Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych* (kwotą 70 mln euro, w tym 44,5 mln euro środków EFRROW),

ϕ *Podstawowe usługi i odnowa wsi*

na obszarach wiejskich (operacje typu Gospodarka wodno-ściekowa) (kwotą 48 mln euro, w tym 30,5 mln euro środków EFRROW),

ϕ *Dobrostan zwierząt* (kwotą 84 mln euro, w tym 53,4 mln euro środków EFRROW),

ϕ *Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami* (kwotą 331 mln euro, w tym 210,6 mln euro środków EFRROW);

✓ przesunięcie kwoty ponad 2 mln euro środków EFRROW w ramach Pomocy technicznej ze schematu II do schematu I.

Zgodnie z art. 14kc ust. 2 ustawy

z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju po uchwaleniu zmiany PROW 2014-2020 przez Radę Ministrów projekt zmiany został przekazany Komisji Europejskiej, a następnie, zgodnie z art. 14kc ust. 2a ww. ustawy Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podejmie współpracę z Komisją Europejską w zakresie oceny przekazanego projektu.

Departament Wspólnej

Polityki Rolnej MRiRW

☎ 22 623 18 42

Zdjęcia: Oleksandr Dibrowa.Stock.adobecom, Curioso.

Photography.Stock.adobe.com, Countrypixel.Stock.adobe.com,

Imagenet.Stock.adobe.com, Fotolia

Cyfryzacja w rolnictwie

Elektroniczne składanie wniosków o oszacowanie strat spowodowanych wystąpieniem suszy w publicznej aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą”

Od 9 czerwca 2020 r. wnioski o oszacowanie strat w uprawach rolnych spowodowanych wystąpieniem suszy producenci rolni mogą składać wyłącznie za pomocą publicznej aplikacji. Producent rolny korzystając z własnego Profilu Zaufanego określa w aplikacji zakres i stopień strat spowodowanych przez suszę w uprawach rolnych w swoim gospodarstwie rolnym.

Producent rolny ma prawo do kilkukrotnego uzupełnienia strat w poszczególnych uprawach w miarę ich obejmowania suszą wskazywaną przez System Monitoringu Suszy Rolniczej – do czasu potwierdzenia ostatniego zgłoszenia poprzez podpisanie wniosku o oszacowanie strat Profilem Zaufanym, jednak nie później niż do 30 listopada. Podpisanie wniosku uruchamia proces generowania protokołu strat w gospodarstwie rolnym przekazywanego do zatwierdzenia przez Wojewodę i uniemożliwia dokonywanie dal-

szych zgłoszeń. Wprowadzane przez producenta rolnego dane są w aplikacji automatycznie weryfikowane z danymi:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, tj. danymi z e-Wniosku Plus w zakresie upraw rolnych zgłoszonych do wniosku o dopłaty bezpośrednie oraz danymi zawartymi w Systemie Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt w zakresie liczby zwierząt wpisanych do Portalu IRZplus;
- Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach

(IUNG) w zakresie zasięgu i procentowych strat w uprawach rolnych spowodowanych przez suszę, wynikających z prowadzonego przez IUNG Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej.

W przypadku, gdy producent rolny we wniosku o szacowanie strat spowodowanych wystąpieniem suszy poda procentową wysokość strat w poszczególnych uprawach wyższą niż wysokość ustaloną przez IUNG – do obliczenia wysokości szkody przyjmuje się dane w tym zakresie ustalone przez IUNG wynikające z Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej. System ten zawiera aplikacje komputerowe integrujące dane meteorologiczne potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej, obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii

agronomicznych gleb.

Przy wyznaczaniu obszarów zagrożonych suszą rolniczą dla poszczególnych upraw uwzględniane są dwa czynniki:

- warunki pogodowe;
- podatność gleby na suszę.

Dane meteorologiczne wykorzystywane do obliczenia wartości klimatycznego bilansu wodnego (KBW) pochodzą z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (ze stacji synoptycznych – 59, telemetrycznych – 195 i posterunków opadowych – 294), z Ośrodków Doradztwa Rolniczego (60 stacji), z Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) – 39 stacji, z własnych stacji IUNG – 60 oraz z 16 stacji jednostek samorządu terytorialnego a także z 3 stacji Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie.

W celu zachowania najwyższej jakości danych pomiarowo – obserwacyjnych na stacjach IMGW, IUNG, ODR zainstalowane są zdublowane przyrządy pomiarowe, np. dwa deszczomierze. Pozwala to na wychwycenie błędów wynikających z awarii urządzenia.

W celu zwiększenia dokładności określenia pola opadu atmosferycznego, w 2020 r. zostały włączone do Systemu dane pochodzące z naziemnych radarów. Dane radarowe są udostępniane przez IMGW, pochodzą one z sieci POLRAD. Uzyskanie informacji generowanych przez meteorologiczne radary naziemne pozwalają na znaczne uszczegółowienie pola opadów dla całego kraju, albowiem są one dostępne w rozdzielczości 1x1 km. Zwiększenie dokładności określenia wielkości opadu na terenie kraju powoduje, że następuje zdecydowana poprawa szczegółowości wyznaczenia granic obszarów objętych suszą rolniczą. Po kontroli danych meteorologicznych są one wykorzystywane do wyznaczania war-

tości KBW. Przestrzenne dane z pomiarów punktowych są interpolowane przy użyciu aplikacji Geographic Information System (GIS) za pomocą programu komputerowego ArcGIS. Na każdą wyinterpolowaną wartość, program wykorzystuje informacje z 12 najbliższych stacji meteorologicznych. Program ten przy tworzeniu interpolacji danych uwzględnia wpływ odległości stacji na generowaną wartość – im

ności pomiędzy stresem wodnym, mierzonym liczbą dni uwilgotnienia poniżej wartości krytycznej, odpowiadającej punktowi trwałego wędnięcia roślin, a plonem roślin dla różnych gatunków gleb w zróżnicowanych warunkach siedliskowych i klimatycznych.

Na potrzeby monitoringu suszy rolniczej prowadzone są w 20 gospodarstwach rolnych pomiary wilgotności gleby. Stan ich uwilgotnie-

Od 9 czerwca 2020 r. wnioski o oszacowanie strat w uprawach rolnych spowodowanych wystąpieniem suszy producenci rolni mogą składać wyłącznie za pomocą publicznej aplikacji

stacja położona jest bliżej interpolowanej danej, tym większy jest jej wpływ na tworzoną wartość.

System GIS uwzględnia następujące warstwy informacji:

- dane dotyczące opadów atmosferycznych;
- ewapotranspiracji (parowanie wody z gleby i roślin);
- dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb i jej wpływ na skutki suszy rolniczej;
- granice wszystkich gmin Polski;
- granice działek ewidencyjnych.

W Systemie prowadzony jest również monitoring wilgotności gleby, którego celem jest poznanie zależ-

nia jest mierzony na sześciu poziomach profilu glebowego: 10, 20, 30, 40, 60 i 100 cm za pomocą sondy profilowej. Pomiary prowadzone są od początku okresu wegetacyjnego na 60 polach referencyjnych z różnymi uprawami i o różnej kategorii podatności gleby na suszę. Pomiary te wykonywane są dwa razy w tygodniu. Aktualna wilgotność porównywana jest ze stanem uwilgotnienia gleby, odpowiadającemu punktowi trwałego wędnięcia roślin. Miarą stresu wodnego jest wilgotność objętościowa (w procentach).

Prowadzone prace nad wyznaczeniem obszaru z wystąpieniem suszy rolniczej wymagają ich weryfikacji w oparciu o zastosowanie te-

Przy wyznaczaniu obszarów zagrożonych suszą rolniczą dla poszczególnych upraw uwzględniane są dwa czynniki: warunki pogodowe oraz podatność gleby na suszę

ledetekcji oraz określenia wpływu innych czynników, takich jak: poprawność agrotechniki (dobór stanowiska dla uprawy, termin siewu, sadzenia, gęstość siewu, głębokość siewu, dawka i termin nawożenia, skład chemiczny nawozów, płodozmian, system uprawy roli, termin wykonania zbioru oraz sposób jego wykonania).

Poza tym należy określić wpływ

innych czynników pogodowych jak: przymrozki, przezimowanie, wystąpienia deszczu nawalnego, gradobicia, wysokiej temperatury powietrza, jak też czynników, które decydują o wielkości plonu jak: choroby roślin, określenie wpływu zachwaszczenia, działalności szkodników. Istotną rolę odgrywają też straty wywołane w wyniku: podtopień, pożarów oraz działalności

łowieckiej.

Dane pozyskiwane z monitoringu suszy przenoszone są do aplikacji „Zgłoś szkodę rolniczą” w celu weryfikacji zakresu suszy i wysokości strat w uprawach określonych samodzielnie przez producentów rolnych przy wypełnianiu tej aplikacji.

W aplikacji automatycznie generowany jest protokół oszacowania szkód powstałych w wyniku suszy, jeżeli szkody wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła susza. Średnia roczna produkcja rolna jest ustalana na podstawie danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w Warszawie pochodzących z Systemu Zbierania Danych Rachunkowych (FADN). W przypadku, gdy szkody nie przekraczają 30% producent rolny otrzymuje informację o odrzuceniu wniosku o oszacowanie strat wraz z kalkulacją, w której przedstawione są wyliczenia. Zarówno protokół jak i informacja są przedstawiane producentowi rolnemu w aplikacji w oknie „status sprawy”.

Każdy producent rolny może otrzymać w danym roku jeden protokół oszacowania szkód w gospodarstwie rolnym spowodowanych przez suszę, który będzie podstawą do ubiegania się o pomoc publiczną dostępną w danym roku. W roku bieżącym producenci rolni, którzy otrzymają zatwierdzony przez wojewodę protokół oszacowania szkód mogą wnioskować w bankach, które współpracują z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o preferencyjny kredyt na wznowienie produkcji rolnej.

W aplikacji automatycznie generowany jest protokół oszacowania szkód powstałych w wyniku suszy, jeżeli szkody wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym z ostatnich trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiła susza

Departament Wsparcia Rolników
MRiRW

☎ 22 623 17 64

Zdjęcia: Joyfotoliakid.Stock.adobe.com, Sima.Stock.adobe.com

SPOTKANIA MINISTRÓW UE DS. ROLNICTWA I RYBOŁÓWSTWA

RADA UE DS. ROLNICTWA I RYBOŁÓWSTWA W DNIACH 19-20 PAŹDZIERNIKA 2020 R.

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Grzegorz Puda wziął udział w posiedzeniu Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w Luksemburgu (19-20 października 2020 r.). Najważniejszym punktem obrad był pakiet reform Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r., w odniesieniu do którego Rada musiała wypracować kompromis. Prace nad reformą WPR po roku 2020 toczyły się od czerwca 2018 r.

Prezydencja niemiecka przedstawiła Radzie kompromisowy dokument, który po trudnych dwudniowych negocjacjach, został poparty przez zdecydowaną większość ministrów rolnictwa państw UE, w tym Polskę. Osiągnięcie przez Radę kompromisu, poprzez wypracowanie wspólnego stanowiska negocjacyjnego tzw.

podejścia ogólnego, pozwoli na zakończenie uzgodnień z Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską, dzięki czemu rolnicy będą mieli zapewnioną ciągłość finansowania i pewność, co do kształtu przyszłej Wspólnej Polityki Rolnej UE.

Głównym elementem kompromisu było przeznaczenie minimum 20% środków z I filara na dobrowolne dla rolników praktyki agrotechniczne sprzyjające ochronie środowiska i klimatu (tzw. ekoschematy). Ponadto zapewniono większą elastyczność w zakresie zarządzania środkami w I filarze, dzięki czemu wszystkie fundusze UE trafią do gospodarstw rolnych. Ważnym elementem kompromisu jest także uproszczenie systemu kontroli małych gospodarstw w zakresie spełnienia wymogów warunkowości. Małe gospodarstwa będą również wyłączone z mechanizmu dyscypliny finansowej. Utrzymana została także możliwość przeznacze-

nia 15% krajowej koperty I filaru na płatności związane z produkcją.

W trakcie dyskusji nad pakietem ws. reformy WPR po 2020, minister Grzegorz Puda zaprezentował również wspólną deklarację ministrów rolnictwa państw Grupy Wyszehradzkiej (Republiki Czeskiej, Polski, Słowacji i Węgier) oraz Bułgarii, Chorwacji, Estonii, Litwy, Łotwy, Rumunii i Słowenii w sprawie istotnych elementów reformy wspólnej polityki rolnej w związku z porozumieniem w sprawie wieloletnich ram finansowych na lata 2021-2027, uzgodnioną podczas spotkania 29 września br. w Poznaniu w ramach polskiej prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej. Minister podkreślił, iż głównym tematem dyskusji oraz przyjętej deklaracji była reforma Wspólnej Polityki Rolnej, ukierunkowana na Zielony Ład, w kontekście przyjętych ram finansowych na lata 2021-2027. Poinformował, iż w wypracowanej deklaracji Ministrowie uzgodnili, że przyjęte rozwiązania muszą zagwarantować większe zaangażowanie rolnictwa i obszarów wiejskich na rzecz środowiska i klimatu. Te ambicje, związane z wprowadzaniem niezbędnych zmian, wymagają odpowiedniego wsparcia finansowego rolnictwa. Ministrowie podkreślili, że przyjęte rozwiązania powinny być realistyczne, możliwe do wdrożenia i zrozumiałe dla rolników oraz nie powinny powodować nadmiernego obciążenia administracyjnego i ryzyka utraty środków.

Kolejnym istotnym punktem obrad było przyjęcie przez Radę konkluzji ws. Strategii „Od pola do stołu”, które poparte zostały przez wszystkie państwa członkowskie. Polski Minister, wyrażając poparcie dla kompromisowego brzmienia konkluzji, podkreślił, że ważne jest stworzenie solidnego i odpornego systemu żywnościowego oraz wzmocnienie konkurencyjności produkcji unijnej.

W trakcie posiedzenia omówione zostały również dodatkowe punkty zgłoszone przez państwa członkowskie.

Jednym z nich była wspólna deklaracja Chorwacji, Francji, Węgier, Łotwy i Hiszpanii w sprawie potrzeby przyjęcia dodatkowych środków w sektorze wołowiny i cielęciny w konsekwencji kryzysu COVID-19, która zaprezentowana została przez delegację Hiszpanii. W deklaracji zwrócono uwagę na trudności doświadczane nadal przez ten sektor i wnioskowano do Komisji Europejskiej o podjęcie skutecznych działań, w szczególności przewidzianych we wspólnej organizacji rynków rolnych, skierowanych i dostosowanych do sektora wołowiny. Minister poparł podjęcie działań w odniesieniu

do sektora wołowiny, zwracając jednak uwagę, że generalnie sytuacja na rynkach mięsa, szczególnie wieprzowiny, jest niepokojąca. Jednocześnie zawniósł o uruchomienie dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny i wołowiny, a także zapewnienie wsparcia finansowego dla producentów świń.

Na marginesie obrad Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa odbyło się spotkanie ministra rolnictwa i rozwoju wsi Grzegorza Pudy z unijnym komisarzem ds. rolnictwa Januszem Wojciechowskim

Kolejnym punktem obrad był wniosek Francji, Austrii, Czech, Finlandii, Polski, Rumunii i Węgier w sprawie rozporządzenia (WE) nr 853/2004 w celu utrzymania lokalnej działalności w zakresie uboju i przetwarzania oraz złożony przez 13 państw członkowskich (Austrię, Belgię, Bułgarię, Czechy, Hiszpanię, Francję, Włochy, Łotwę, Luksemburg, Maltę, Polskę, Rumunię i Słowację) wniosek o przesunięcie o rok terminu wejścia w życie rozporządzenia o zdrowiu zwierząt (AHL).

■ Spotkania bilateralne na marginesie Rady

Na marginesie pierwszego dnia obrad Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa odbyło się spotkanie ministra Grzegorza Pudy z Julienem Denormandie, ministrem rolnictwa i żywności Republiki Francuskiej. Minister Grzegorz Puda spotkał się także z Teresą Bellanovą, ministrem polityki rolnej, żywnościowej i leśnej Włoch. Spotkanie odbyło się z inicjatywy strony włoskiej i miało na celu zaprezentowanie stanowisk wobec reformy Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 roku.

NIEFORMALNA WIDEOKONFERENCJA MINISTRÓW UE DS. ROLNICTWA I RYBOŁÓWSTWA (16 LISTOPADA 2020 R.) Z UDZIAŁEM MINISTRA GRZEGORZA PUDY ORAZ WICEMINISTRA ANNY GEMBICKIEJ

Głównym tematem dyskusji była trudna sytuacja na wielu rynkach rolnych, spowodowana przede

wszystkim pandemią COVID-19. Minister poinformował, że rozprzestrzeniająca się pandemia negatywnie wpływa na sytuację na rynkach rolnych. Podkreślił, że wprowadzane są kolejne restrykcje skutkujące przerwaniem łańcuchów dostaw. W tej sytuacji powstaje realne zagrożenie dla ograniczenia zdolności przerobowych, a nawet całkowitego zamknięcia zakładów uboju i przetwórstwa mięsa czy też zakładów mleczarskich. Minister podkreślił, że należy utrzymać lub ponownie zastosować rozwiązania wypracowane w czasie pierwszej fali kryzysu spowodowanego COVID-19, w szczególności zapewniające płynność przepływów handlowych. Stwierdził również, że w przypadku pogorszenia się sytuacji na rynkach rolnych środki zaradcze powinny zostać podjęte bezzwłocznie. Chodzi tu między innymi o skup interwencyjny, dopłaty do prywatnego przechowywania i wsparcie finansowe producentów rolnych. Minister poinformował Radę, że w Polsce szczególnie trudna sytuacja panuje obecnie na rynku wieprzowiny, gdzie ceny utrzymują się na poziomie poniżej prognozy referencyjnego. Rynek ten znajduje się pod silną presją cenową spowodowaną rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Rolnicy utrzymujący świnię na obszarach objętych restrykcjami weterynaryjnymi, oprócz niższych cen oferowanych przez zakłady mięsne, mają trudności ze sprzedażą świń.

Omawiając sytuację na rynkach rolnych, ministrowie odnieśli się również do informacji przekazanej przez delegacje Austrii, Bułgarii, Luksemburga, Rumunii i Słowacji na temat konsekwencji dla rolnictwa umowy stowarzyszeniowej UE-Mercosur. Minister Grzegorz Puda, podobnie jak wielu innych ministrów, wyraził obawy związane z planowaną finalizacją porozumienia z Mercosur przez Komisję Europejską do końca bieżącego roku. Porozumienie może mieć znaczący wpływ na sektory rolne UE i spowodować pogorszenie bilansu handlowego UE oraz obniżkę cen produktów rolnych znajdujących się już obecnie pod presją, takich jak wołowina, etanol, cukier i drób.

Ponadto minister zwrócił uwagę na sytuację związaną z brexitem. Podkreślił, że w Polsce jego skutki mogą być najbardziej odczuwalne na rynkach mięsa drobiowego i wołowiny. Pośrednio mogą one jednak dotknąć również innych segmentów sektora rolno-żywnościowego. Minister wyraził opinię, że wobec tego Komisja Europejska powinna przygotować plan działań zapobiegających destabilizacji rynków rolnych, wykorzystując w pełni możliwości prawne.

W ramach spotkania omówiono również dodatkowe tematy w zakresie rolnictwa.

Jednym z punktów obrad była kwestia wykrycia koronawirusa u norek. Minister rolnictwa Danii przedstawił

sytuację na fermach norek zainfekowanych wirusem SARS-CoV-2. Polska poinformowała Radę, że dotychczas nie wykryto zakażeń tym wirusem u norek na naszym terytorium, jednak uważa, że ze względu na dynamiczną sytuację epizootyczną w odniesieniu do zakażeń norek tym wirusem w niektórych państwach członkowskich, konieczna jest spójna strategia działania, oparta o solidne podstawy naukowe w celu ograniczenia ryzyka rozprzestrzeniania się SARS-CoV-2 w państwach członkowskich UE.

Na wniosek Republiki Czech i Polski, ministrowie omówili konieczność współpracy, działań oraz finansowania programów weterynaryjnych w zakresie ASF. Inicjatywa wspólnego wniosku była rezultatem uzgodnień trójstronnej wideokonferencji ministrów rolnictwa Czech, Niemiec i Polski, zorganizowanej 10 listopada br. W przedłożonej pod obrady informacji Czechy i Polska podkreśliły negatywne skutki rozprzestrzeniającej się choroby dla sektora trzody chlewnej w Unii Europejskiej. W obliczu rosnącej ilości państw UE dotkniętych ASF konieczne jest zacieśnienie współpracy między państwami członkowskimi i Komisją Europejską oraz zastosowanie rygorystycznych środków zapobiegających rozprzestrzenianiu się choroby na terenie UE. Priorytetem powinna być ochrona gospodarstw trzody chlewnej poprzez skuteczne środki bioasekuracji, aby zapobiec wprowadzaniu ASF do gospodarstw. Ponadto występowanie ASF u dzików ma daleko idące konsekwencje dla gospodarstw hodowlanych i przetwórstwa w postaci ograniczeń w handlu mięsem wieprzowym i produktami wieprzowymi. Jeżeli zasady bioasekuracji są ściśle przestrzegane, a system wczesnego wykrywania jest w pełni funkcjonalny, zdaniem Polski i Czech, ograniczenia te powinny być znacznie złagodzone, w przypadku wystąpienia ASF tylko u dzików, gdy nie ma ognisk w gospodarstwach trzody chlewnej. Dlatego też należy wprowadzić system pomocy dla gospodarstw i firm przetwórczych oraz zredukować ograniczenia w handlu do absolutnego minimum. Polska i Czechy zaapelowały do Komisji Europejskiej o wsparcie dalszych skoordynowanych wysiłków państw członkowskich w zwalczaniu ASF, a także o złagodzenie obciążeń administracyjnych związanych ze środkami i systemem współfinansowania. Informacja Czech i Polski została poparta przez inne państwa członkowskie: Niemcy, Włochy, Słowację, Estonię, Bułgarię, Litwę, Hiszpanię, Słowenię i Grecję.

Departament Polityki Międzynarodowej

MRIRW

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: EU, archiwum MRIRW

ROZMOWY POLSKO-NIEMIECKO-CZESKIE DOTYCZĄCE ASF

10 listopada 2020 r. Grzegorz Puda, minister rolnictwa i rozwoju wsi, wziął udział w spotkaniu online z Julią Klöckner, minister żywienia i rolnictwa Republiki Federalnej Niemiec i Miroslavem Tomanem, ministrem rolnictwa Republiki Czeskiej. Rozmowy dotyczyły wzmocnienia współpracy w zakresie zwalczania Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) w Europie i odbyły się z udziałem Głównych Lekarzy Weterynarii trzech krajów.

Ministrowie przedstawili informacje na temat bieżącej sytuacji w zakresie ASF i podzielili się doświadczeniami w zakresie skuteczności metod i rozwiązań stosowanych przy zwalczaniu wirusa oraz zapobieganiu jego rozprzestrzenianiu się na terytorium Unii Europejskiej.

Minister Grzegorz Puda podkreślił strategiczne dla Polski znaczenie działań na rzecz walki z ASF, wskazując na poważne konsekwencje ekonomiczne i społeczne, jakie wirus powoduje dla sektora rolno-spożywczego. Zadeklarował pełną gotowość Polski do kontynuacji wspólnych działań na rzecz zahamowania rozprzestrzeniania się ASF, zarówno na szczeblu politycznym, jak i na poziomie służb weterynaryjnych oraz instytutów badawczych i ekspertów. Potwierdził potrzebę wypracowywania coraz bardziej nowoczesnych i coraz skuteczniejszych metod

walki z ASF, z zastosowaniem nowych technologii. Ważna jest również pełna wymiana informacji pomiędzy sąsiadującymi państwami, pozwalająca na koordynację działań w terenach przygranicznych oraz wzmocnienie standardów bioasekuracji w gospodarstwach.

Współpraca trójstronna w zakresie zwalczania ASF będzie kontynuowana i wzmocniana. Ministrowie byli zgodni co do tego, że problem ASF dotyczy całej Unii Europejskiej i konieczne jest zaangażowanie i wsparcie Komisji Europejskiej. Potwierdzili zasadność przedyskutowania tych kwestii w gronie państw członkowskich i Komisarza UE ds. Rolnictwa.

Listopadowe rozmowy polsko-niemiecko-czeskie dot. bieżącej sytuacji w zakresie ASF

32. SESJA REGIONALNEJ KONFERENCJI FAO DLA EUROPY

W dniach 2-4 listopada 2020 r. rząd Uzbekistanu, we współpracy z Biurem Regionalnym FAO w Budapeszcie, zorganizował w formacie wirtualnym 32. Sesję Regionalnej Konferencji FAO dla Europy.

W Konferencji wzięło udział 301 uczestników, którzy reprezentowali 51 państw członkowskich, 3 państwa-observatorów, 8 organizacji ONZ, 7 organizacji międzyrządowych, 4 międzynarodowe NGO, 5 organizacji społecznych.

czeństwa obywatelskiego, 5 prywatnego sektora i 8 sektora akademickiego.

Polskę reprezentował Grzegorz Puda, minister rolnictwa i rozwoju wsi, a Unię Europejską – Janusz Wojciechowski, komisarz UE ds. rolnictwa.

Tematem przewodnim 32. Sesji były *Zrównoważone systemy żywnościowe i zdrowe odżywianie w Europie i Azji Centralnej*. Minister Grzegorz Puda podkreślił w swoim wystąpieniu potrzebę dalszych postępów w realizacji celów społeczności międzynarodowej w obszarze zrównoważonego rozwoju, w tym eliminacji głodu i niedożywienia, również w kontekście skutków pandemii COVID-19. Minister przedstawił przykłady polskich działań, przede wszystkim dotyczących promocji zdro-

wych nawyków żywieniowych i przeciwdziałania marnotrawieniu żywności.

Temat Konferencji był bezpośrednio powiązany z planowanym w 2021 r. Szczytem Systemów Żywnościowych ONZ. Minister Grzegorz Puda, podobnie jak inni uczestnicy sesji, odniósł się do znaczenia Szczytu dla transformacji światowych systemów żywnościowych.

Regionalne konferencje FAO są zwoływane co dwa lata, skupiając wszystkich członków FAO z danego regionu (w przypadku Europy i Azji Środkowej – 53 kraje i UE), obserwatorów z organizacji międzynarodowych oraz organizacji pozarządowych. Konferencje regionalne FAO służą wymianie informacji i ustaleniu priorytetów regionalnych prac FAO.

WIDEOKONFERENCJA MINISTRÓW ROLNICTWA POLSKI I NIEMIEC

15 października 2020 r. Grzegorz Puda, minister rolnictwa i rozwoju wsi, rozmawiał z Julią Klöckner, minister żywienia i rolnictwa Republiki Federalnej Niemiec.

Spotkanie miało charakter zapoznawczy, a jego celem były uzgodnienia dotyczące październikowego posiedzenia Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, podczas którego prezydencja niemiecka planowała osiągnąć kompromis w sprawie „podejścia ogólnego” do reformy Wspólnej Polityki Rolnej.

Prezentując oczekiwania wobec dyskusji na forum UE, minister Grzegorz Puda wskazał na główne postulaty Polski dotyczące kształtu przyszłej Wspólnej Polityki Rolnej. Polska jest przeciwna ustanawianiu minimalnych poziomów budżetowych w zakresie ekoschematów, postuluje wyłączenie małych gospodarstw z kontroli warunkowości oraz opowiada się za zwolnieniem z dyscypliny finansowej rolników otrzymujących do 2 tys. euro z tytułu płatności bezpośrednich.

Rozmowa dotyczyła również współpracy polsko-niemieckiej w zakresie zwalczania Afrykańskiego Pomoru

Świń (ASF). Powołując się na skuteczność oraz doświadczenia Polski i Czech w walce z wirusem, minister Julia Klöckner zaproponowała szczegółowe przedyskutowanie tej problematyki w gronie Ministrów Rolnictwa i Głównych Lekarzy Weterynarii Polski, Czech i Niemiec. Minister Puda zadeklarował pełną gotowość Polski do kontynuacji wspólnych działań na rzecz zahamowania rozprzestrzeniania się ASF, wskazując również na znaczenie dialogu z organizacjami ekologicznymi i wyważonego podejścia do tematu.

Wideokonferencja ministra rolnictwa Grzegorza Pudy i Julii Klöckner, minister żywienia i rolnictwa Niemiec

Brexit

Praktyczne wskazówki dla przedsiębiorców

1 stycznia 2021 r. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Płn. (UK) wychodzi z unii celnej i rynku wewnętrznego UE (w okresie przejściowym – do 31 grudnia 2020 r., mimo wystąpienia z UE, UK pozostaje w unii celnej i we wspólnym rynku z UE). Obrót towarowy między państwami członkowskimi UE, w tym Polską, a UK będzie więc od tej pory podlegał analogicznym zasadom i kontrolom granicznym, jak obrót z innymi krajami trzecimi¹.

W związku z tym, niezależnie od tego, czy UE zawarze dwustronną umowę handlową z UK, czy też nie, podmioty prowadzące obecnie handel towarami rolno-spożywczymi z UK powinny wziąć pod uwagę poniższe wymogi, które będą obowiązywać od 1 stycznia 2021 r.

■ Dokonywanie zgłoszeń celnych

W związku z powstaniem od 1 stycznia 2021 r. granicy celnej między UE i UK, w przypadku obrotu towarowego z UK konieczne będzie dokonywanie czynności celnych

przed organami celnymi w Polsce (lub innym państwie członkowskim UE) oraz w UK. W celu dokonania czynności celnych w UE, w tym w Polsce – np. w związku z importem towaru z UK bądź eksportem do UK – przedsiębiorca będzie musiał posiadać tzw. numer EORI (Economic Operators Registration and Identification) Systemu Rejestracji i Identyfikacji Podmiotów Gospodarczych. Nadany numer EORI stosowany jest do celów identyfikacji osób w kontaktach z organami celnymi na terytorium całej Unii Europejskiej. Jest on niepo-

wtarzalny i unikalny w całej UE. Jeśli podmiot obecnie nie posiada unijnego numeru EORI, informacje nt. sposobu jego uzyskania dostępne są na stronie: <https://www.podatki.gov.pl/clo/informacje-dla-przedsiębiorców/eori/>.

W celu dokonania czynności celnych przed organami celnymi UK przedsiębiorca będzie musiał uzyskać oddzielny numer EORI, nadawany przez urząd brytyjski. Dodatkowe informacje można znaleźć na stronie: <https://www.gov.uk/prepare-to-import-to-great-britain-from-january-2021>, w zakładce „make sure you have an EORI number starting with GB”.

Należy zapoznać się z procedurą dokonywania zgłoszeń celnych w Polsce oraz w UK oraz związanymi z tym wymogami – szczegóły na stronie: <https://www.podatki.gov.pl/clo/brexit/>. Przedsiębiorca powinien ocenić, które z tych czynności będzie dokonywał samodzielnie

nie, a które wolałyby zlecić innemu podmiotowi (np. agencji celnej).

■ Zapłata należnego cła

O ile nie zapadną odmienne ustalenia w ramach trwających negocjacji umowy UE-UK, od 1 stycznia 2021 r. w przywozie towarów z UK do Polski trzeba będzie zapłacić cło wg unijnej taryfy celnej (stawki *erga omnes* jak dla krajów objętych jedynie klauzulą najwyższego uprzywilejowania, czyli bez preferencji). Analogicznie, wwożąc towary z Polski do UK, trzeba będzie zapłacić cło wg taryfy celnej UK (strona brytyjska przewiduje możliwość odroczenia zapłaty cła w pierwszych miesiącach 2021 r.). Stawki celne UE i UK można sprawdzić na stronach:

- <https://www.gov.pl/web/rozwoj/cła-unii-europejskiej> – cła w imporcie do UE,
- <https://www.gov.uk/check-tariffs-1-january-2021> – cła w imporcie do UK (wyszczególnione w kolumnie „UK Global Tariff”).

Jeśli stronom uda się wynegocjować i zatwierdzić umowę o wolnym handlu UE-UK, wówczas wejdą w życie wynikające z niej preferencje celne – w takim przypadku prawdopodobne jest ustanowienie bezcłowego reżimu w handlu dwustronnym. Skorzystanie z zerowych stawek celnych będzie jednak wiązało się wówczas z koniecznością spełnienia tzw. reguł pochodzenia, które są warunkami do spełnienia przez producenta, żeby jego produkt mógł być uznany za posiadający preferencyjne pochodzenie w rozumieniu umowy UE-UK. Reguły te dla każdego produktu zostaną określone w umowie UE-UK i eksporterzy powinni się z nimi zapoznać, jeżeli będą chcieli skorzystać z preferencji celnych, jakie oferuje umowa.

Oznaczać to będzie także konieczność przedstawienia organowi celnemu dokumentu potwierdzają-

cego spełnienia tych reguł (szczegóły będą dostępne na stronach Ministerstwa Finansów).

■ Graniczna kontrola weterynaryjna i fitosanitarna

Przywóz zwierząt oraz niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego i produktów złożonych, a także pasz dla zwierząt na terytorium UE, podlega granicznej kontroli weterynaryjnej, natomiast przywóz niektórych produktów roślinnych podlega kontroli fitosanitarnej. Wynikają z tego dodatkowe obowiązki, m.in. konieczność przedstawienia dokumentacji potwierdzającej spełnienie odpowiednich wymogów bezpieczeństwa (świadectwa urzędowe), konieczność wwozu przesyłki przez wy-

(dotyczącej przesyłek zwierząt, produktów pochodzenia zwierzęcego, produktów złożonych i pasz) w przywozie z krajów trzecich, które będą dotyczyć również UK po 1 stycznia 2021 r., znajdują się na stronie: <https://www.wetgiw.gov.pl/handel-eksport-import/informacje-dla-przedsiębiorców>, a informacje nt. kontroli fitosanitarnej (dot. towarów pochodzenia roślinnego) – na stronie: <http://piorin.gov.pl/eksport-import/import-towarow-do-ue/ogolne-wymagania-importowe,1.html>.

Wymogi po stronie brytyjskiej, dotyczące towarów przywożonych z Polski i innych krajów UE, będą określone przez władze brytyjskie. Aktualne informacje na ten temat

1 stycznia 2021 r. UK wychodzi z unii celnej i rynku wewnętrznego UE. Od tego momentu w przypadku obrotu towarowego z UK konieczne będzie dokonywanie czynności celnych przed organami celnymi w Polsce (lub innym państwie członkowskim UE) oraz w UK

znaczone przejścia graniczne (BCP), prenotyfikacji w systemie TRACES. NT oraz zgłoszenia do kontroli granicznej, itd.

Wymogi i procedury kontrolne w odniesieniu do towarów przywożonych z UK do Polski będą analogiczne jak stosowane wobec innych krajów pozaunijnych. Wynikają one z przepisów unijnych i krajowych. Szczegółowe informacje na temat weterynaryjnej kontroli granicznej

znajdują się na stronie rządu UK: <https://www.gov.uk/prepare-to-import-to-great-britain-from-january-2021> w zakładce: „check the new rules for your type of goods” → „check what import licences and certificates you need”. M.in. są tam zawarte szczegółowe informacje dotyczące wymogów w imporcie zwierząt żywych, produktów pochodzenia zwierzęcego oraz produktów wysokiego ryzyka nie będą-

cych pochodzenia zwierzęcego: <https://www.gov.uk/guidance/importing-animals-animal-products-and-high-risk-food-and-feed-not-of-animal-origin-from-1-january-2021> a także informacje nt. wymogów fitosanitarnych: [procedurami przewidzianymi w stosunku do określonych produktów i grup produktów \(świeżych owoców i warzyw, chmielu, wina, produktów ekologicznych oraz pozostałych artykułów rolno-spożywczych\), celem ustalenia, jakie przepisy i wymogi dotyczą danego](https://www.gov.uk/guidance/importing-</p>
</div>
<div data-bbox=)

new rules for your type of goods” → „check the labelling and marketing standards for food, plant seeds and manufactured goods”.

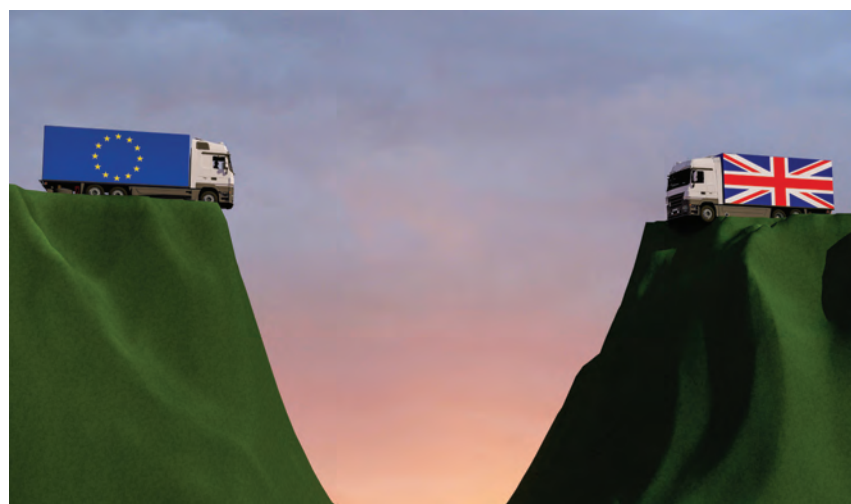
■ Pozwolenia na przywóz/wywóz

Od 1 stycznia 2021 r. w określonych sytuacjach, regulowanych prawem UE, przywóz z UK lub wywóz do UK towarów rolno-spożywczych może wiązać się z koniecznością uzyskania pozwolenia na przywóz/wywóz, wydawanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Zasadniczo konieczność uzyskania pozwolenia w KOWR może dotyczyć dwóch rodzajów sytuacji:

- gdy obrót danym towarem z krajami spoza UE jest objęty szczególnym monitoringiem na mocy unijnych przepisów, lub
- gdy podmiot chce skorzystać z określonych preferencji taryfowych (w ramach kontyngentu taryfowego lub poza nim), które są administrowane przez KOWR.

Obecnie nie ma pewności, czy od 2021 r. w handlu dwustronnym między UE i UK będą ustanowione jakiegokolwiek kontyngenty taryfowe lub preferencje taryfowe w innej postaci. Jeśli chodzi natomiast o pozwolenia na przywóz/wywóz, związane z wymogiem monitoringu obrotu określonymi towarami rolnymi, obowiązek ich uzyskania w KOWR zacznie obowiązywać w handlu z UK od 1 stycznia 2021 r. Wg obowiązujących przepisów wymóg ten będzie dotyczył przywozu z UK do Polski ryżu, alkoholu etylowego pochodzenia rolniczego oraz konopi, a także wywozu z Polski ryżu.

Kompleksowe informacje nt. procedury uzyskiwania pozwoleń są zamieszczone na stronie KOWR: <https://www.kowr.gov.pl/o-kowr/brexit/handel/informacja-dla-przedsiębiorców-zasady-wymiany-handlowej-pomiedzy-wielka-brytania-a-unia-europejska>.

Wymogi i procedury kontrolne w odniesieniu do towarów przywożonych z UK do Polski będą analogiczne, jak stosowane wobec innych krajów pozaunijnych

-and-exporting-plants-and-plant-products-from-1-january-2021. Ważne jest, że brytyjskie wymogi mają być wprowadzane stopniowo przez okres 6 miesięcy – w okresie od 1 stycznia do 1 lipca 2021 r. W zakresie weterynaryjnym wymogi brytyjskie są również opisane na stronie Głównego Inspektoratu Weterynarii: <https://www.wetgwi.gov.pl/handel-eksport-import/brexit---wazne-informacje>.

■ Kontrola jakości handlowej

Artykuły rolno-spożywcze przywożone z krajów pozaunijnych powinny spełniać odpowiednie wymagania w zakresie jakości handlowej. A zatem od 1 stycznia 2021 r. podmioty przywożące takie produkty z UK mogą być objęte obowiązkiem przejścia stosownej procedury kontrolnej prowadzonej przez Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Prosimy o zapoznanie się z poszczególnymi

asortymentu towarów sprowadzanych z UK. Świeże owoce i warzywa objęte wymaganiami norm handlowych UE, wywożone z Polski do UK, będą podlegały kontrolom granicznym w zakresie jakości handlowej analogicznym jak w przypadku wywozu tych produktów do krajów pozaunijnych. Szczegółowe informacje związane z kontrolą jakości handlowej w obrocie towarami rolno-spożywczymi między Unią Europejską (UE) a Zjednoczonym Królestwem znajdują się na stronie internetowej Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych: <https://www.gov.pl/web/ijhars/brexit>.

Informacje są aktualizowane na bieżąco.

Brytyjskie wymogi odnoszące się do jakości towarów unijnych, w tym polskich, opisane są na stronie: <https://www.gov.uk/prepare-to-import-to-great-britain-from-january-2021>, w zakładce: „check the

■ Skutki dla handlu z innymi krajami pozaunijnymi

Podmioty eksportujące obecnie artykuły rolno-spożywcze do krajów pozaunijnych z wykorzystaniem preferencji taryfowych w dostępie do ich rynków (na mocy umów handlowych zawartych przez UE z danym krajem)

dzące z UE). Może to prowadzić do sytuacji, że od 1 stycznia 2021 r. produkty przetworzone, zawierające wkład surowców z UK, nie będą już mogły być uważane za pochodzące z UE, a tym samym nie będą mogły dalej korzystać z preferencji taryfowych w dostępie do tych rynków.

- Uwaga! Od 1 stycznia 2021 warunki handlu ze Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (UK) zmienią się. Chociaż nie wszystkie szczegóły są jeszcze uzgodnione między UE i UK, już teraz należy przygotować się na zmiany wynikające z wprowadzenia kontroli granicznych, które nastąpią niezależnie od tego, czy negocjowana Umowa między UE a UK zostanie zawarta czy nie.
- Pamiętaj, że od Nowego Roku zostaną wprowadzone kontrole graniczne w handlu ze Zjednoczonym Królestwem. Realizacja wywozu i przywozu artykułów rolno-spożywczych w handlu z brytyjskim partnerem będzie wiązała się z obowiązkiem spełnienia określonych obowiązków i wymogów formalnych.
- Sprawdź, czy Twoja firma jest przygotowana – szczegóły na stronie: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/brexit3>.
- Śledź również na bieżąco stronę [brexit.gov.pl](https://www.brexit.gov.pl), a także informacje publikowane przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii oraz Ministerstwo Finansów.

powinny przeanalizować, czy w procesie wytwarzania tych artykułów nie są stosowane surowce/komponenty pochodzące z UK. Jest to istotne, ponieważ od 1 stycznia 2021 r. surowce pochodzące z UK nie będą już traktowane jako unijne (pochodzące z UE).

■ Podróże ze zwierzętami towarzyszącymi do UE

Z uwagi na brak konkretnego scenariusza dotyczącego wymagań weterynaryjnych, obowiązujących przy niehandlowym przemieszczaniu zwierząt towarzyszących (psów, kotów, frettek i innych) z UK do UE od

1 stycznia 2021r., zalecane jest bieżące monitorowanie strony internetowej: <https://www.gov.uk/guidance/pet-travel-to-europe-after-brexit#uk-nationals-living-in-the-eu>, gdzie zamieszczane są aktualne informacje obowiązujące w tym zakresie. Właściciele zwierząt planujący podróż z UK do UE po ww. terminie powinni mieć świadomość, że w przypadku konieczności spełnienia najbardziej restrykcyjnych wymagań przywozowych, minimalny czas oczekiwania na ich spełnienie może się wydłużyć nawet do 4 miesięcy. Oprócz dotychczasowych wymogów dotyczących oznakowania i szczepienia przeciwko wściekliznie, dodatkowo konieczne może być posiadanie odpowiedniego wyniku badania miareczkowania przeciwciał przeciwko wściekliznie oraz 3 miesięczny okres oczekiwania na wjazd do UE, liczony od dnia pobrania próbki w celu wykonania przedmiotowego badania.

■ Inne przydatne informacje

Dokument rządu UK „Border Operating Model”, z kompleksowym opisem wszystkich rodzajów kontroli granicznych, które będą wprowadzane przez UK, dostępny jest na stronie: <https://www.gov.uk/government/publications/the-border-operating-model>.

Oficjalna strona administracji polskiej poświęcona zagadnieniom brexitu i zakończenia okresu przejściowego w relacjach z UK: <https://www.brexit.gov.pl/>.

Departament Polityki Międzynarodowej
MRiRW

☎ 22 623 24 71

Zdjęcia: Fotolia, Gesrey.Stock.adobe.com, SB.Stock.adobe.com

¹ W określonych obszarach, handel z Irlandią Północną ma podlegać odmiennym zasadom niż handel z resztą UK; na chwilę obecną szczegółowe rozwiązania w tym zakresie nie zostały jeszcze doprecyzowane.

Handel z UK od 2021 r.

Na podstawie uzgodnień podjętych pomiędzy Unią Europejską i Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, Wielka Brytania opuściła Unię Europejską na podstawie Umowy Wyjścia w dniu 31 stycznia 2020 r. Oznacza to, że z dniem 1 lutego br. rozpoczął się okres przejściowy, który potrwa do 31 grudnia 2020 r. Podczas okresu przejściowego Wielka Brytania nadal jest traktowana jak państwo członkowskie UE i uczestniczy w jednolitym rynku i unii celnej. W związku z tym nie ulegają zmianie relacje handlowe pomiędzy UE i UK, w tym również wymiana towarów podlegających kontroli weterynaryjnej. Ponadto przemieszczanie zwierząt domowych towarzyszącym podróżnym oraz przewożenie żywności na własny użytek odbywają się na dotychczasowych zasadach.

Kompleksowe informacje, aktualizowane na bieżąco, na temat Brexit znajdują się na stronie www Głównego Inspektoratu Weterynarii pod adresem: <https://www.wetgiw.gov.pl/handel-eksport-import/brexit---wazne-informacje>.

Zgodnie z komunikatem opublikowanym przez Rząd brytyjski 12 czerwca 2020 r. okres przejściowy obowiązujący w relacjach UE-Zjednoczone Królestwo nie zostanie przedłużony. W przewodniku pt. „Granica z Unią Europejską. Import i Eksport towarów” (dostępnym pod adresem <https://www.gov.uk/government/publications/the-border-operating-model>), władze UK zapowiadają wprowadzenie nowych procedur kontroli w handlu z państwami UE w trzech etapach: od 1 stycznia, od 1 kwietnia oraz od 1 lipca 2021 r.

STYCZEŃ 2021

Wymagania dotyczące przywozu do UK produktów pochodzenia zwierzęcego objętych środkami bezpieczeństwa

Od 1 stycznia 2021 r. przy imporcie produktów pochodzenia zwierzęcego objętych środkami bezpieczeństwa wymagane będzie świadectwo weterynaryjne, które powinno być zapewnione przez właściwą władzę kraju eksportującego. Ponadto importer zobowiązany jest do złożenia pre-notyfikacji za pomocą systemu IPAFFS oraz do przekazania eksporterowi numeru wygenerowanego przez ten system. Eksporter musi wprowadzić podany numer do dokumentacji handlowej lub świadectwa weterynaryjnego (jeśli jest wymagane). W przypadku wystąpienia choroby zwierząt w kraju eksportera mogą zostać wprowadzone środki ograniczające przywóz do UK produktów z danego kraju. Informacje nt. chorób zwierząt, których występowanie może mieć wpływ na eksport do UK dostępne są pod adresem: <https://www.gov.uk/guidance/imports-and-exports-of-animals-and-animal-products-topical-issues>.

Wymagania dotyczące przywozu z UE do UK ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego

Od 1 stycznia 2021 r. przy imporcie z UE do UK ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego wysokiego ryzyka, takich jak materiał kategorii 1, kategorii 2 oraz mączki mięsno-kostnej lub tłuszczu zwierzęcego pochodzącego z materiałów kategorii 1 i 2 oraz przetworzonego białka zwierzęcego kategorii 3 (PAP) – konieczne będzie:

- uzyskanie przez importera wstępnego zezwolenia z brytyjskiego De-

partamentu Środowiska Żywności i Spraw Wiejskich (DEFRA) / Urzędu ds. Zdrowia Zwierząt i Roślin (APHA) na import materiału kategorii 1 i 2 oraz mączki mięsno-kostnej lub tłuszczu zwierzęcego uzyskanego z materiałów kategorii 1 i kategorii 2;

- złożenie przez importera pre-notyfikacji za pomocą systemu IPAFFS;
- towarom powinna towarzyszyć aktualna oficjalna dokumentacja handlowa (UPZZ).

Wymagania dotyczące przywozu z UE do UK żywych zwierząt

Od 1 stycznia 2021 r. w przypadku przywozu żywych zwierząt (w tym ryb ozdobnych, koniowatych) i materiału biologicznego pochodzącego z UE konieczne będzie:

- stosowanie eksportowych świadectw zdrowia;
- złożenie przez importera pre-notyfikacji za pomocą systemu IPAFFS.

Od 1 stycznia 2021 do 1 lipca 2021 przesyłki pochodzące z UE będą mogły wjeżdżać na terytorium UK w dowolnym punkcie (wymóg wprowadzania towarów przez wyznaczone punkty kontroli granicznej będzie obowiązywać od 1 lipca 2021 r.)

Kontrole dokumentacji będą odbywać się zdalnie, a kontrole tożsamości i bezpośrednie kontrole żywych zwierząt będą przeprowadzane w miejscu przeznaczenia.

Wymagania dotyczące przywozu do UK zwierząt z gatunków CITES

Od 1 stycznia 2021 r. import zagrożonych gatunków wymienionych w CITES będzie podlegał kontroli eksportu zgodnie z obowiązującymi

przepisami CITES w brytyjskich przepisach dotyczących handlu dzikimi zwierzętami (UKWTR).

W przypadku importu gatunków objętych regulacjami UKWTR wymagane jest zezwolenie. Importer zobowiązany jest przedstawić funkcjonariuszom straży granicznej eksportowe i importowe pozwolenie w celu zatwierdzenia w wyznaczonym porcie/ punkcie granicznym CITES.

Import żywych zwierząt oraz niektórych produktów pochodnych wymienionych w CITES, może również podlegać

dektw zdrowia;

- złożenie przez importera pre-notyfikacji za pomocą systemu IPAFFS.

Do 1 lipca 2021 r. przesyłki pochodzące z UE będą mogły wjeżdżać na terytorium UK w dowolnym punkcie (wymóg wprowadzania towarów przez wyznaczone punkty kontroli granicznej będzie obowiązywać od 1 lipca 2021 r.).

Kontrola dokumentacji dotycząca pochodzenia zwierzęcego będzie przeprowadzana zdalnie. Wymogi importowe w odnośnym zakresie UPZZ wysokiego ryzyka wprowadzone 1 stycznia 2021 r. będą nadal obowiązywać.

LIPIEC 2021

Od 1 lipca 2021 r. wprowadzony zostanie wymóg, aby produkty pochodzenia zwierzęcego i uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego oraz żywe zwierzęta i materiał biologiczny były wprowadzane na terytorium UK przez odpowiednie punkty kontroli granicznej. Ponadto obowiązywać będą wymagania wprowadzone wcześniej tj., obowiązek stosowania świadectwa zdrowia i złożenia przez importera pre-notyfikacji w systemie IPAFFS.

Od 1 lipca 2021 r. produkty pochodzenia zwierzęcego będą podlegać kontroli dokumentów, tożsamości oraz kontroli fizycznej. Pobierane będą próbki do badań laboratoryjnych. Kontrole dokumentów

obejmują sprawdzenie m. in. urzędowych certyfikatów, zaświadczeń i innych dokumentów handlowych.

Zgodnie z informacjami opublikowanymi przez rząd brytyjski pod adresem: <https://www.gov.uk/guidance/importing-animals-animal-products-and-high-risk-food-and-feed-not-of-animal-origin-from-1-january-2021#import-from-an-eu-country> „Wytyczne dotyczące importu od 1 stycznia 2021 r. zwierząt, produktów zwierzęcych oraz żywności i paszy wysokiego ryzyka nie pochodzących od zwierząt” („Guidance Importing animals, animal products and high-risk food and feed not of animal origin from 1 January 2021”), świadectwa weterynaryjne na eksport do Wielkiej Brytanii będą zasadniczo takie same, jak świadectwa importowe do Unii Europejskiej. Informacje o wymaganiach strony brytyjskiej można więc uzyskać w oparciu o obowiązujące świadectwa unijne.

Informacje dla przedsiębiorców dotyczące handlu z Wielką Brytanią po zakończeniu okresu przejściowego, tj. po 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie internetowej Departamentu Handlu Międzynarodowego UK również w języku polskim, pod adresem: www.gov.uk/eubusiness.

Komisja Europejska opublikowała noty informacyjne dotyczące sytuacji prawnej po upływie okresu przejściowego. Noty, również w języku polskim, dostępne są pod adresem: https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_en.

Główny Inspektorat Weterynarii

☎ 22 623 17 17

Zdjęcie: Pawczar. Stock. adobe. com

określonym kontrolom sanitarnym i fitosanitarnym (m. in. produktów pochodzenia zwierzęcego, produktów nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi). Należy mieć na uwadze, że gatunki żywych zwierząt wymienione w CITES mogą wjechać do UK w wyznaczonym przez CITES punkcie wjazdu, w którym znajduje się również odpowiedni punkt kontroli granicznej dla żywych zwierząt.

KWIECIEŃ 2021

■ Wymagania dotyczące przywozu z UE do UK produktów pochodzenia zwierzęcego

Od 1 kwietnia 2021 r. przy imporcie produktów pochodzenia zwierzęcego konieczne będzie:

- stosowanie eksportowych świadectw

Idą święta. Zasady sprzedaży ryb

W związku z przedświątecznym wzrostem zapotrzebowania konsumentów na zakup żywych karpia w punktach sprzedaży detalicznej, Główny Lekarz Weterynarii zaleca stosowanie ogólnych zasad wynikających z:

- ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz. 122);
- rozporządzenia Rady (WE) NR 1099/2009 z 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania;
- opinii naukowych;
- statystyki GUS.

Główny Lekarz Weterynarii zaleca, aby sprzedaż ryb odbywała się wyłącznie po uprzednim ich uśmierceniu.

■ Zalecenia dotyczące uśmiercania ryb w punktach sprzedaży detalicznej

Uśmiercanie ryb powinno odbywać się w sposób humanitarny, uwzględniający specyfikę tej gromady kręgowców. Zgodnie z raportem EFSA do humanitarnych metod ogłuszenia ryb należą metody mechaniczna i elektryczna. METODA – Uderzenie w część czołową czaszki lub poddanie działaniu prądu elektrycznego powodujące utratę przytomności w połączeniu z uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego lub przerwaniem rdzenia kręgowego albo dekapitacją.

Zabronione jest uśmiercanie zwierząt kręgowych, a więc również ryb, w obecności dzieci (art. 34 ust. 4

pkt 2 ustawy o ochronie zwierząt). Jest to zakaz bezwzględny, zagrożony sankcją karną z art. 35 ustawy. W związku z tym, miejsce ogłuszania i uśmiercania karpia w punktach sprzedaży detalicznej powinno być osłonięte lub wydzielone tak, aby uniknąć udziału i obecności osób postronnych.

MIEJSCE – wydzielone pomieszczenie lub miejsce np. za parawanem, przenośną ścianką lub innym elementem punktu sprzedaży albo namiotu zewnętrznego, który całkowicie zapobiega udziałowi osób postronnych.

Główny Lekarz Weterynarii zaleca, aby sprzedaż ryb odbywała się wyłącznie po uprzednim ich uśmierceniu

■ Zalecenia dotyczące personelu

Personel musi mieć:

- ukończone 18 lat;
- doświadczenie przy hodowli i/lub chowie ryb albo odbyte szkolenie z zakresu dobrostanu, ogłuszania i uśmiercania ryb (np. szkolenie stanowiskowe)

– w przypadku dystrybucji ryb w udziałem pośrednika, zapewnia on aby sprzedawca końcowy był przeszkolony z zakresu dobrostanu, ogłuszania i uśmiercania ryb.

■ Zalecenia dotyczące warunków przetrzymywania żywych ryb

Zbiorniki, w których przetrzymywane są żywe ryby powinny spełniać następujące warunki:

- baseny – szczelne, o gładkich ścianach i gładko zakończonych krawędziach;
- woda – czysta, natlenowana lub napowietrzana; wymiana 1/3 objętości wody basenu co 12 godzin;
- zagęszczenie – maksymalne zagęszczenie przy stosowaniu natlenowania wody 1kg masy ryby/l wody;
- optymalna temp. wody 4-6 °C max 10 °C;

- ryby bez widocznych uszkodzeń – ryby, które posiadają rany i inne uszkodzenia ciała powinny być uśmiercane niezwłocznie po przybyciu do sklepu.

■ Zalecenia dotyczące opakowań stosowanych do przenoszenia ze sklepu żywych ryb przez odbiorców detalicznych

W przypadku braku możliwości uboju karpia przed sprzedażą, opakowanie stosowane do przenoszenia ze

sklepu żywych ryb przez konsumenta końcowego powinno zawierać wodę – podstawowe znaczenie ma zapewnienie rybie możliwości przyjęcia naturalnej pozycji, dlatego kluczowym jest rozmiar opakowania, tak aby ryba nie znajdowała się w nienaturalnej pozycji lub nie była wygięta bez możliwości zmiany pozycji – dotyczy to w szczególności pojemników o sztywnych ścianach, chociaż także ma znaczenie w przypadku foliowych toreb; z uwagi na brak możliwości

stałego napowietrzania ilość wody w opakowaniu powinna być co najmniej w stosunku 1: 2 masy karpia do objętości wody.
Zaleca się, aby:

- czas przenoszenia żywej ryby z miejsca zakupu do domu był jak najkrótszy;
- opakowania indywidualnie używane przez klienta w celu przeno-

szenia ryby żywej spełniały wymagania podane powyżej.

Główny Inspektorat Weterynarii

☎ 22 623 17 17

Zdjęcie: Panthermedia

Uwaga na podrabiane leki weterynaryjne

Proceder podrabiania produktów leczniczych oraz nielegalny obrót nimi jest problemem ogólnoswiatowym. Dotyczy on zarówno krajów wysoko rozwiniętych, jak i rozwijających się, a skala zjawiska jest coraz bardziej powszechna, co stanowi coraz większe zagrożenie dla zdrowia i życia zarówno ludzi jak i zwierząt.

Sfałszowanym produktem leczniczym jest produkt leczniczy, z wyłączeniem produktu leczniczego z niezamierzoną wadą jakościową, który został fałszywie przedstawiony w zakresie:

- tożsamości produktu, w tym jego opakowania, etykiety, nazwy lub składu w odniesieniu do jakichkolwiek składników, w tym substancji pomocniczych, oraz mocy tych składników;
- jego pochodzenia, w tym jego wytwórcy, kraju wytworzenia, kraju pochodzenia lub podmiotu odpowiedzialnego, lub
- jego historii, w tym danych i dokumentów dotyczących wykorzystanych kanałów dystrybucji.

Należy mieć na uwadze fakt, iż produkty lecznicze sfałszowane nie odpowiadają ustalonym wymaga-

niom jakościowym. Zwykle zawierają składniki gorszej jakości, nieodpowiednie ich proporcje, zanieczyszczenia lub inne niedopuszczone substancje czynne o nieznanym mechanizmie stosowania, które są niebezpieczne dla zdrowia i życia. Dodatkowo, jak wskazują wyniki badań laboratoryjnych, niejednokrotnie miały miejsce sytuacje, kiedy deklarowany przez wytwórcę skład produktu sfałszowanego całkowicie odbiegał od potwierdzonego analizami składu faktycznego takiego preparatu.

Poważnym problemem jest również nielegalny obieg produktów leczniczych oraz ich dystrybucja w miejscach do tego nieuprawnionych. W wyniku niewłaściwych warunków transportu oraz przechowywania leki tracą bowiem swą pierwotną jakość.

Według danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), nawet 1 proc. leków wprowadzanych do obrotu w krajach rozwiniętych może być fałszowanych. Ponadto szacuje się, iż leki sfałszowane dostępne za pośrednictwem Internetu stanowią około 50 proc. oferowanych produktów. W skali globalnej liczba leków podrobionych może stanowić około 10 proc. światowego rynku leków, podczas gdy w niektó-

rych krajach rozwijających się może ona stanowić powyżej 30 proc. leków dostępnych w sprzedaży.

W Polsce do zakupu produktów leczniczych sfałszowanych najczęściej dochodzić może za pośrednictwem sklepów internetowych, serwisów aukcyjnych, forów dyskusyjnych oraz wiadomości e-mail o treści reklamowej. Wprowadzanie do obrotu produktów leczniczych sfałszowanych może też mieć miejsce poprzez sklepy zielarskie, punkty medycyny orientalnej, targowiska i bazy.

Mając na uwadze powyższe, Główny Lekarz Weterynarii przypomina, iż w obrocie mają prawo znajdować się wyłącznie produkty lecznicze weterynaryjne dopuszczone do obrotu przez Prezesa Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych. Rejestr wszystkich dopuszczonych do obrotu produktów leczniczych, w tym produktów leczniczych weterynaryjnych, dostępny jest na stronie internetowej Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych oraz na stronie internetowej Centrum e-Zdrowia.

Główny Inspektorat Weterynarii

☎ 22 623 17 17

Skąd pochodzi mięso?

IjHARS

W Unii Europejskiej obowiązkowe jest informowanie konsumentów o kraju pochodzenia mięsa. Coraz bardziej świadomi konsumenci szukają informacji, skąd pochodzi dany kawałek mięsa, wiedząc o tym, że miejsce wytworzenia żywności może mieć znaczący wpływ na jej jakość. Stąd często to właśnie kraj pochodzenia jest kluczową informacją, którą konsumenci kierują się przy zakupach.

■ Z czego to wynika?

Mięso, niezależnie od gatunku oraz tego czy jest opakowane czy też nie, musi posiadać informacje o kraju pochodzenia. Kwestia tego w jaki sposób podawać te informacje, uregulowana jest w stosownych przepisach.

Regulacje odnośnie pochodzenia wołowiny, oferowanej do sprzedaży w opakowaniu lub bez, znajdują się w rozporządzeniu (WE) nr 1760/2000¹.

Opakowane mięso drobiowe, wieprzowe, z kóz oraz baranina powinny być oznakowane krajem pochodzenia na podstawie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1337/2013². W przypadku gdy mięso drobiowe, wieprzowe, z kóz lub baranina są oferowane do sprzedaży bez opakowania to w miejscu sprzedaży również musi być umieszczona informacja o kraju pochodzenia³, na zasadach określonych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1337/2013.

■ Jak wskazać kraj pochodzenia drobiu, wieprzowiny, baraniny i mięsa z kóz?

Aby prawidłowo podać pochodzenie mięs: drobiowego, wieprzowego, baraniego i koziego należy ustalić miejsce chowu i uboju zwierzęcia. Zgodnie z przywołanym wcześniej rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1337/2013 etykieta mięsa przeznaczonego dla konsumenta finalnego lub dla zakładu żywienia zbiorowego powinna zawierać:

- państwo, w którym odbywał się chów, określone jako „miejsce chowu: ...”;

i masy zwierzęcia przy uboju w zależności od gatunku.

Określenia „miejsce chowu ...” i „miejsce uboju ...” można zastąpić jednym określeniem „pochodzenie ...”. Jest to możliwe jeśli spełniony zostanie warunek, że podmiot działający na rynku spożywczym w zadowalający sposób udowodni właściwemu organowi, że mięso uzyskano ze zwierząt urodzonych, chowanych i poddanych ubojowi w jednym państwie członkowskim lub państwie trzecim. Podanie informacji „pochodzenie: Polska” jest możliwe dla mięsa uży-

W UE obowiązkowe jest informowanie konsumentów o kraju pochodzenia mięsa niezależnie od gatunku oraz tego czy jest opakowane czy też nie

- państwo, w którym zwierzę zostało poddane ubojowi, określone jako: „miejsce uboju: ...” oraz
- kod partii identyfikujący mięso dostarczane konsumentowi lub zakładowi żywienia zbiorowego.

Aby określić miejsce chowu bierze się pod uwagę kryterium wieku

skanego ze zwierząt urodzonych, utrzymywanych i ubitych w Polsce. Jeśli jeden z tych etapów w życiu zwierzęcia odbywał się poza Polską to użycie wobec takiego mięsa określenia „pochodzenie: Polska” będzie naruszeniem obowiązujących przepisów, a mięso wprowadzone do obrotu z takim oznako-

waniem będzie uznane za zafałszowane. Taka sama zasada obowiązuje dla mięsa uzyskanego ze zwierząt urodzonych, chowanych i poddanych ubojowi w innym kraju UE lub kraju trzecim.

Od kwietnia 2018 r. obowiązek wskazywania pochodzenia mięsa drobiowego, wieprzowego, baraniego oraz koziego istnieje również w przypadku, gdy mięso tych gatunków jest wprowadzane do obrotu luzem, czyli bez opakowania (pakowane jest dopiero w momencie sprzedaży). Podmiot sprzedający mięso bez opakowania musi udostępnić, na podstawie § 19 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych, takie same i określone na tych samych zasadach, dane jak w przypadku mięsa w opakowaniu. W związku z tym, że przy oferowaniu do sprzedaży mięsa luzem podaje się jego kraj pochodzenia, na zasadach określonych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1337/2013, to nie ma potrzeby podawania już danych producenta.

■ A co z wołowiną?

Zasady podawania informacji o pochodzeniu mięsa wołowego są określone w art. 13 rozporządzenia (WE) nr 1760/2000. Podmioty wprowadzające mięso wołowe na rynek UE etykietują je zgodnie z zasadami wspomnianego rozporządzenia, aby zagwarantować możliwość prześledzenia powiązania między informacjami identyfikującymi tuszę, ćwierć lub mniejszą sztukę mięsa, a informacjami identyfikującymi konkretne zwierzę lub zwierzęta, z których mięso to pochodzi.

Etykieta mięsa wołowego musi zawierać:

- numer lub kod identyfikacyjny zapewniający istnienie powiązania między mięsem a zwierzęciem lub

zwierzętami. Numer ten może być numerem identyfikacyjnym konkretnego zwierzęcia, z którego pochodzi mięso lub numerem identyfikacyjnym grupy zwierząt;

- numer zatwierdzenia rzeźni, w której dokonano uboju danego zwierzęcia lub grupy zwierząt oraz nazwę Państwa Członkowskiego lub państwa trzeciego, w którym znajduje się ta rzeźnia. Na etykiecie umieszcza się określenie: „ubój w (nazwa Państwa Członkowskiego lub państwa trzeciego) (numer zatwierdzenia)”;
- numer zatwierdzenia masarni, w której podzielono mięso na tusze oraz nazwę Państwa Członkowskiego lub państwa trzeciego, w którym znajduje się ta masarnia. Na etykiecie umieszcza się określenie: „podzielone w (nazwa Państwa Członkowskiego lub państwa trzeciego) (numer zatwierdzenia)”.

Dodatkowo etykieta mięsa wołowego musi być opatrzona informacjami o:

- państwie urodzenia zwierzęcia;
- wszystkich państwach, w których odbywał się chów;
- państwie, w którym odbył się ubój.

Podawanie informacji o pochodzeniu wołowiny wydaje się bardziej skomplikowane od innych gatunków mięsa. Jednak od 2007 r. możliwe są pewne odstępstwa od zasad określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1760/2000, na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 275/2007⁴. I tak w przypadku mięsa wołowego sprzedawanego bez opakowania obsługa sklepu na życzenie konsumenta zobowiązana jest podać numery licencji ubojni zwierząt i zakładów rozbioru tusz.

Podobnie jak w przypadku opisywanych wcześniej innych gatunków mięsa, dla wołowiny możliwe jest użycie określenia „pochodzenie: Polska” odnośnie zwierząt urodzo-

nych, utrzymywanych i poddanych ubojowi w Polsce.

■ Flaga – kiedy, co i jak?

Od 30 września 2020 r. na podstawie zmian we wspomnianym wcześniej § 19 rozporządzenia w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych, oprócz pochodzenia określonego zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 1337/2013, na drobiu, wieprzowinie, baraninie i mięsie z kóz, wprowadzonym do obrotu luzem, trzeba umieścić grafikę przedstawiającą flagę państwa pochodzenia. Wymóg umieszczania flagi na mięsie luzem nie dotyczy mięsa wołowego. Jeśli chów zwierzęcia odbywał się w innym kraju (lub zwierzę było utrzymywane w kilku krajach) niż jego ubój wtedy obowiązkowo należy wskazać flagi wszystkich tych państw.

Beata Bakalarska

Główny Inspektorat Jakości Handlowej

Artykułów Rolno-Spożywczych

☎ 22 623 29 22

Zdjęcie: Eugenifoto.Stock.adobe.com

¹ Rozporządzenie (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z 17 lipca 2000 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania mięsa wołowego i produktów z mięsa wołowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97 (Dz. U. L 204, 11.8.2000, p.1).

² Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1337/2013 z dnia 13 grudnia 2013 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu (Dz. U. L 335 z 14.12.2013, str. 19 ze zm.).

³ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych rodzajów środków spożywczych (Dz. U. 2015 r., poz. 29 ze zm.).

⁴ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 275/2007 z dnia 15 marca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1825/2000 określające szczegółowe przepisy stosowania rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny (Dz. U. L 76 z 16.3.2007, str. 12-15).

Rola Centralnego Laboratorium GIORiN w kontroli zdrowia roślin

Jednym z ważnych zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa jest identyfikacja i ograniczanie zagrożeń fitosanitarnych. Ogromne wsparcie dla tych działań zapewnia

sieć laboratoriów Inspekcji, na czele z Centralnym Laboratorium Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Toruniu, które w bieżącym roku obchodziło jubileusz 30-lecia działalności. W tym czasie laboratorium stale się rozwijało, podnosząc swoje kompetencje i rozszerzając zakres oferowanych usług. Wysoką jakość świadczonych usług od 10 lat potwierdza certyfikat przyznany przez Polskie Centrum Akredytacji.

W ramach kontroli zdrowia roślin uprawnych, w celu określenia stanu fitosanitarnego upraw lub przesyłek, pobierane są próbki materiału

roślinnego, gleby i wody do badań laboratoryjnych w Centralnym Laboratorium oraz laboratoriach wojewódzkich. Badania laboratoryjne obejmują zarówno analizy wykonywane w ramach urzędowej kontroli zdrowia roślin, certyfikacji eksportowej, jak i monitorowania stanu fitosanitarnego kraju oraz lustracji poszukiwawczych agrofagów uznanych za nowe zagrożenie dla kraju lub Unii Europejskiej w ramach programu *Survey*, finansowanego ze środków Komisji Europejskiej.

Reagowanie na nowe zagrożenia i ich sprawna identyfikacja pozwala na wdrożenie przez Inspekcję właściwych środków mających na celu ograniczenie ryzyka. Każdego roku państwa członkowskie Unii Europejskiej zgłaszają do Komisji Europejskiej około 2 tys. przypadków wykrycia organizmów szkodliwych dla roślin w towarach importowanych spoza UE. Ponadto, każdego roku identyfikowanych jest na terytorium państw członkowskich UE

ponad 100 nowych agrofagów, które dotychczas nie były znane z występowania na danym obszarze. Jak najszybsze stwierdzenie faktu pojawienia się nowego agrofaga na danym terenie ma kluczowe znaczenie dla oceny jego szkodliwości dla roślin uprawnych i środowiska naturalnego, a także oszacowania potencjalnych strat gospodarczych. Dlatego też niezwykle istotne jest zapewnienie bazy laboratoryjnej, zapewniającej szybką identyfikację czynnika sprawczego, a następnie podjęcie stosownych działań, wynikających z przepisów prawnych. Przykładami obrazującymi znaczenie i skalę tego rodzaju problemów jest występowanie nicienia – węgorka sosnowca (*Bursaphelenchus xylophilus*) na terytorium Portugalii i Hiszpanii, gdzie koszty działań zmierzających do wyniszczenia agrofaga, prowadzone w latach 1999-2013, sięgają ogółem ok. 100 mln euro, czy też porażenie drzew oliwnych przez

bakterię *Xylella fastidiosa* we Włoszech, gdzie od 2014 r. porażeniu uległo 1 mln drzew oliwnych, a produkcja oliwy z oliwek we włoskim regionie Apulia zmniejszyła się o 40%, co stanowi wartość 65-195 mln euro.

W świetle przytoczonych przykładów strat, jakie może powodować pojawienie się nowego agrofaga, istotne znaczenie dla zagwarantowania właściwego stanu zdrowotnego upraw w kraju oraz bezpieczeństwa fitosanitarnego w obrocie wewnętrznym i międzynarodowym materiałem roślinnym ma sprawność realizacji badań i wiarygodność uzyskiwanych wyników. Corocznie, w skali całej Inspekcji, badaniom pod kątem obecności organizmów szkodliwych dla roślin poddaje się ok. 175 tys. próbek, wykonując prawie 250 tys. analiz, z czego w Centralnym Laboratorium ponad 7,5 tys. próbek (11,5 tys. analiz). Badania ukierunkowane są na stwierdzenie/wykluczenie agrofagów stanowiących duże zagrożenie fitosanitarne obejmując badania pod kątem: *Clavibacter sepedonicus* (23,5 tys. próbek ziemiaka/32,7

tys. analiz), *Ralstonia solanacearum* (27,2 tys. próbek ziemniaka, wody, roślin ozdobnych i dziko rosnących/27,3 tys. analiz), *Xylella fastidiosa* (208 próbek roślin żywicielskich/208 analiz), *Bursaphelenchus xylophilus* (3,6 tys. próbek drewna i produktów drzewnych/ 3,7 tys. analiz) – dane za 2019 r., *Tomato brown rugose fruit virus* (99 próbek nasion pomidora i papryki/ 132 analizy) – dane za 2020 r.

Potencjał badawczy Centralnego Laboratorium zyska nowy impuls wraz z początkiem 2021 r., gdy zostaną do niego przyłączone obecne

twiej będzie realizować programy rozwoju merytorycznego poprzez: poprawę wyposażenia w aparaturę laboratoryjną, szkolenia, walidację i wdrażanie nowych metod badawczych, organizację badań biegłości, potwierdzanie i weryfikację wyników uzyskanych badań. Przełoży się to na podniesienie skuteczności środków fitosanitarnych, wdrażanych w celu ograniczania zagrożeń. Nade wszystko jednak będzie służyło lepszej współpracy z rolnikami i przedsiębiorcami, przynosząc skrócenie czasu wykonania analiz i pewność ich rezultatów.

Do poprawy warunków realizacji badań w Centralnym Laboratorium GIORiN bez wątplenia przyczynią się zakończone jesienią prace związane z termomodernizacją budynku przy ul. Żwirki i Wigury 73 w Toruniu, stanowiącym jego siedzibę, polegające na ociepleniu przegród budowlanych, wymianie okien i drzwi, wymianie opraw oświetleniowych i modernizacji systemu grzewczego. Inwestycja ta mogła być zrealizowana dzięki pozyskaniu na ten cel wsparcia w kwocie przeszło 890 tys. zł z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Merytoryczna działalność Centralnego Laboratorium oraz osiągnięty efekt ekologiczny termomodernizacji, zmierzają w kierunku urzeczywistnienia hasła Międzynarodowego Roku Zdrowia Roślin 2020 *Chronicząc Rośliny, Chronisz Życie*.

Jednym z ważnych zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa jest identyfikacja i ograniczanie zagrożeń fitosanitarnych. Ogromne wsparcie dla tych działań zapewnia sieć laboratoriów Inspekcji, na czele z Centralnym Laboratorium Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Toruniu

laboratoria wojewódzkich inspektoratów. Wspólna organizacja całej bazy laboratoryjnej PIORiN i jej finansowanie z jednego źródła zapewni lepsze wykorzystanie zasobów, da także możliwość wprowadzenia specjalizacji. Dzięki temu ła-

Główny Inspektorat Ochrony Roślin
i Nasiennictwa
☎ 22 652 93 13

Zdjęcia: Philip Steury/Stock.adobe.com, archiwum PIORiN

Najlepsi doradcy i najlepsze wydawnictwa doradztwa rolniczego

Powszechnie wiadomo, że rolnictwo i obszary wiejskie potrzebują dobrego doradztwa, zajmującego się nie tylko samym rolnictwem, ale także kwestiami środowiska, klimatu, krajobrazu rolniczego, bioróżnorodności, itd. W perspektywie wyzwań Zielonego Ładu znaczenie doradztwa coraz bardziej wzrasta. A doradztwo rolnicze, to przede wszystkim doradcy: ludzie, którzy umieją i chcą pomagać innym, ludzie, którym można zaufać. Doceniając rolę doradców i znaczenie tego bardzo wymagającego zawodu, Centrum Doradztwa Rolniczego, we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zorganizowało pierwszy Ogólnopolski Konkurs „Doradca Roku”.

Konkurs ma na celu głównie promowanie osiągnięć najlepszych doradców rolniczych w Polsce, a także promowanie usług doradczych oraz zawodu doradcy rolniczego.

W konkursie mogli wziąć udział doradcy wpisani na listę doradców rolniczych lub doradców rolnośrodowiskowych, świadczących usługi dla rolników, prowadzoną przez CDR w Brwinowie. W listopadzie bieżącego roku Kapituła Konkursowa dokonała wyboru trzech laureatek, którymi zostały:

- I miejsce – Małgorzata Kucharska – doradca ze Świętokrzyskiego ODR;
- II miejsce – Izabela Michniewicz, doradca z Dolnośląskiego ODR;
- III miejsce – Małgorzata Niemirska – doradca z Mazowieckiego ODR.

Wszystkie laureatki są znakomitymi doradcami, cenionymi zarówno przez odbiorców swoich usług, jak i przez pracodawców. Wyróżniają się zarów-

no zaangażowaniem, jak i rzetelnością w realizacji różnego rodzaju działań. Tę różnorodność wzięta pod uwagę Komisja Konkursowa, oceniając kandydatów na podstawie następujących kryteriów oceny:

- współpraca z rolnikami i innymi podmiotami w zakresie rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich, w tym przedsięwzięcia z udziałem środków z UE;
- upowszechnianie wiedzy i informacji, doskonalenie umiejętności oraz podnoszenie kwalifikacji rolników i mieszkańców obszarów wiejskich;
- opracowanie i udział w realizacji projektów krajowych oraz projektów międzynarodowych;
- doskonalenie własne doradcy;
- inne działania m. in.: posiadanie dodatkowych uprawnień, organizacja targów, konferencji, wyjazdów studyjnych.

Drugim, rozstrzygniętym w listopadzie konkursem (również zorganizowanym przez CDR we współpracy z MRiRW) był konkurs na najlepsze wydawnictwo wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego. Konkurs ten – mający już długoletnią tradycję – służy ciągłemu podnoszeniu jakości czasopism i wydawnictw ośrodków doradztwa rolniczego, a jego coroczna organizacja przekłada się na jakość i skalę działalności upowszechnieniowej prowadzonej przez publiczne doradztwo rolnicze.

W kategorii *Najlepsze czasopismo periodyczne* nagrodzono:

I miejsce:

- „Rada” – Łódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Bratoszewicach;
- 3 równorzędne II miejsca:
 - „Twój Doradca Rolniczy Rynek” – Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu;
 - „Lubelskie Aktualności Rolnicze” – Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli;
 - „Pomorskie Wieści Rolnicze” – Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu;

3 równorzędne III miejsca:

- „Wieś Kujawsko Pomorska” – Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie;
- „Podkarpackie Wiadomości Rolnicze” – Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale;
- „Wiadomości Rolnicze” – Podlaski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie.

W kategorii *Najlepsza publikacja tematyczna* nagrodzono:

2 równorzędne I miejsca:

- „Zagrody edukacyjne Warmii, Mazur i Powiśla” – Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Olsztynie;
- „Trzcina pospolita na dachy i do pieca” – Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach.

II miejsce:

- „Enoturystyczne szlaki Dolnego Śląska” – Dolnośląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego we Wrocławiu.

Departament Strategii, Transferu Wiedzy
i Innowacji MRiRW
☎ 22 623 21 20

Po pieniądze z PROW jeszcze w tym roku

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uruchomia w końcu roku cztery nowe nabory wniosków w ramach PROW na lata 2014-2020. Oto krótki informator dotyczący tego, o dotacje na jakie inwestycje będzie można się ubiegać.

INWESTYCJE W NAWADNIANIE GOSPODARSTW

Rolnicy, którzy chcą zabezpieczyć swoje uprawy przed skutkami suszy, mogą ubiegać się o dotację na inwestycje w nawadnianie gospodarstwa. Od 30 listopada 2020 r. do 28 stycznia 2021 r. trwał będzie nabór wniosków o przyznanie tego rodzaju wsparcia.

O pomoc, która realizowana jest w ramach działania *Modernizacja gospodarstw rolnych*, może wystąpić rolnik posiadający gospodarstwo o powierzchni co najmniej 1 ha i nie większe niż 300 ha, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku wykazał przychód w wysokości co najmniej 5 tys. zł. Konieczne jest również posiadanie wpisu w krajowym

Rolnicy, którzy chcą zabezpieczyć swoje uprawy przed skutkami suszy, mogą do 28 stycznia 2021 r. ubiegać się o dotację na inwestycje w nawadnianie gospodarstwa

systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności.

Wsparcie jest przyznawane na realizację inwestycji ulepszających już istniejące instalacje nawadniające, powiększających obszar nawadniania lub jednocześnie powiększających obszar nawadniania i ulepszających już istniejące instalacje. Dofinansowanie można otrzymać m.in. na: budowę studni i zbiorników; zakup maszyn i urządzeń do poboru, magazynowania, uzdatniania, odzyskiwania lub rozprowadzania wody, instalacji nawadniających i systemów do sterowania nawadnianiem.

Limit finansowy na jednego beneficjenta i jedno gospodarstwo wynosi 100 tys. zł, przy czym refundacji podlega 50 proc. kosztów poniesionych na realizację inwestycji (60 proc. w przypadku młodego rolnika). Minimalny poziom kosztów inwestycji musi być wyższy niż 15 tys. zł.

USŁUGI DLA ROLNIKÓW Z DOFINANSOWANIEM

Ta propozycja skierowana jest do przedsiębiorców, którzy pracują już na rzecz rolników i chcą rozwijać swoją działalność w zakresie usług wspomagających produkcję roślinną lub chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, czy też usług świadczonych po zbiorach. Od 30 listopada 2020 r. do 13 stycznia 2021 r. mogą oni składać wnioski o pomoc na *Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych*.

O dotację może ubiegać się osoba fizyczna, osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która jako mikro- lub małe przedsiębiorstwo wykonuje działalność gospodarczą obejmującą świadczenie usług dla gospodarstw rolnych przez okres co najmniej dwóch lat poprzedzających dzień złożenia wniosku w zakresie co najmniej jednego z następujących kodów Polskiej Klasyfikacji Działalności: 01.61. Z – Działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną, 01.62. Z – Działalność usługowa wspomagająca chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, 01.63. Z – Działalność usługowa następująca po zbiorach.

Refundacji podlega do 50 proc. kosztów kwalifikowalnych, do których zalicza się m.in. koszty zakupu lub leasingu (zakończonego przeniesieniem prawa własności) nowych maszyn, narzędzi lub urządzeń do produkcji rolnej, aparatury pomiarowej i kontrolnej, sprzętu komputerowego i oprogramowania służących do zarządzania przedsiębiorstwem lub wspomagających sterowanie procesem świadczenia usług, wdrożenia syste-

Wnioski o pomoc na „Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych” można składać w oddziałach regionalnych ARiMR do 13 stycznia 2021 r.

mu zarządzania jakością, opłat za patenty i licencje. Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu wynosi maksymalnie 500 tys. zł na jednego beneficjenta.

Dofinansowanie nie obejmuje zakupu nieruchomości, rzeczy używanych, jak również kosztów robót budowlanych, leasingu zwrotnego oraz podatku VAT.

INWESTYCJE NA OBSZARACH NATURA 2000

Od 1 do 30 grudnia 2020 r. rolnicy gospodarujący na obszarach cennych przyrodniczo będą mogli składać w ARiMR wnioski o przyznanie wsparcia na *Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000*.

Pomoc może otrzymać rolnik, jeżeli m.in. w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, łączna powierzchnia trwałych użytków zielonych i pastwisk trwałych położonych na obszarze Natura 2000 wynosi co najmniej 1 ha. Pomoc ma ułatwić prowadzenie działalności rolniczej w zgodzie z podwyższonymi standardami środowiskowymi obowiązującymi na tych cennych przyrodniczo terenach.

Wsparcie przyznaje się na inwestycje, które m.in. przyczynią się do utrzymania i użytkowania w gospodarstwie trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000, nie będą negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 i nie są sprzeczne z działaniami ochronnymi obligatoryjnymi ustalonymi dla obszaru Natura 2000, na którym jest położone gospodarstwo, w planach zadań ochronnych lub w planach ochrony (jeśli plany takie zostały ustanowione).

Wsparcie na „Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000” może otrzymać rolnik, jeżeli m.in. w gospodarstwie, którego jest posiadaczem, łączna powierzchnia trwałych użytków zielonych i pastwisk trwałych położonych na obszarze Natura 2000 wynosi co najmniej 1 ha

Refundacji podlega 50 proc. kosztów poniesionych na realizację inwestycji (w przypadku młodego rolnika – 60 proc.). Limit pomocy przypadający na jednego beneficjenta i na jedno gospodarstwo wynosi 500 tys. zł. Wysokość wsparcia zależy od rodzaju realizowanej inwestycji. W przypadku budowy lub modernizacji budynków inwentarskich lub adaptacji innych budynków na budynki inwentarskie można otrzymać maksymalnie 500 tys. zł. Natomiast w przypadku realizacji pozostałych inwestycji, np. zakupu maszyn do utrzymania trwałych użytków zielonych, urządzeń do pojenia zwierząt czy przechowywania pasz, można ubiegać się o wsparcie do 200 tys. zł.

ZABEZPIECZENIE WÓD PRZED AZOTANAM

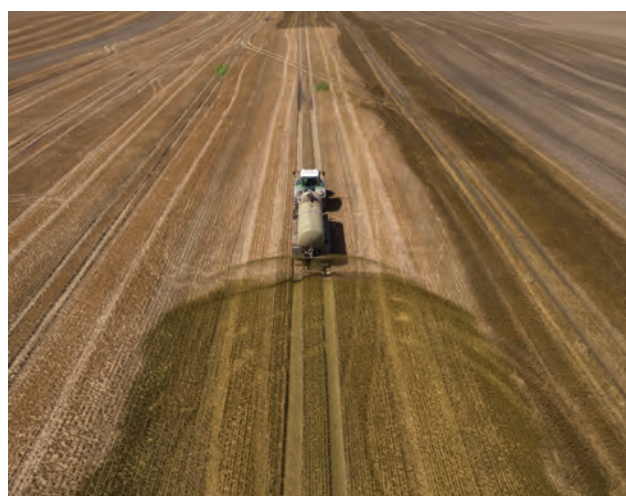
Rolnicy, którzy chcą w swoich gospodarstwach zrealizować Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, mogą od 29 grudnia 2020 r. do 26 lutego 2021 r. składać w ARiMR wnioski o dotacje na ten cel.

Wsparcie adresowane jest do gospodarzy prowadzących chów lub hodowlę zwierząt w rozumieniu przepi-

sów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich. O pomoc nie mogą ubiegać się właściciele ferm drobiu powyżej 40 tys. stanowisk oraz trzody chlewnej powyżej 2 tys. stanowisk dla swiń o wadze ponad 30 kg lub 750 stanowisk dla macior.

Maksymalnie na jedno gospodarstwo można otrzymać 100 tys. zł. Pomoc przyznawana jest w formie refundacji 50 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na inwestycję (60 proc. w przypadku młodego rolnika).

Pomoc może być przyznana na inwestycje, które zapewnią dostosowanie gospodarstw do wymagań określonych w „Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pocho-

Rolnicy, którzy chcą w swoich gospodarstwach zrealizować „Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych”, mogą od 29 grudnia 2020 r. do 26 lutego 2021 r. składać w ARiMR wnioski o dotacje na ten cel. Dofinansowanie można otrzymać m.in. na zakup nowych maszyn i urządzeń do aplikacji nawozów naturalnych płynnych

dzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu”, które dotyczą warunków przechowywania nawozów naturalnych (oraz kiszzonek – w przypadku młodych rolników). Dofinansowanie można otrzymać m.in. na koszty: budowy, przebudowy lub zakupu zbiorników do przechowywania nawozów naturalnych płynnych, płyt do gromadzenia nawozów naturalnych stałych, zbiorników lub płyt do przechowywania kiszzonek, jak również zakupu nowych maszyn i urządzeń do aplikacji nawozów naturalnych płynnych.

Wnioski w tych czterech naborach przyjmują oddziały regionalne ARiMR. Można je składać osobiście, drogą elektroniczną lub rejestrowaną przesyłką pocztową.

Biuro Prasowe ARiMR

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: Maciej Matlak.Stock.adobe.com, Romaset.Stock.adobe.com,

Riko Best.Stock.adobe.com, Fotolia

Małe gospodarstwa mają szansę na rozwój

Blisko 30 tys. małych gospodarstw w Polsce skorzystało ze wsparcia finansowego z PROW na lata 2014-2020 w postaci premii na restrukturyzację. Na rozwój tych gospodarstw Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przekazała do tej pory ponad 1,4 mld zł.

W krajobrazie polskiej wsi dominują małe gospodarstwa rolne. Z danych ARiMR, zebranych na podstawie złożonych przez rolników wniosków o dopłaty bezpośrednie w 2019 r., wynika, że średnia wielkość gospodarstwa rolnego w kraju wynosi 10,9 ha. Dla porównania – w Niemczech czy Francji powyżej 50 ha, a w Czechach i na Słowacji ponad 75 ha. Jak podaje GUS w raporcie „Rolnictwo w 2019 r.”, najwięcej – ponad 53 proc. – mamy gospodarstw o powierzchni do 5 ha. Z kolei odsetek gospodarstw największych – 50 ha i więcej – wynosi 2,4 proc.

Jeszcze kilka lat temu w Unii Europejskiej, także w Polsce, silne było przekonanie, że w strukturze europejskiego rolnictwa preferowane powinny być prowadzące intensywne produkcję wielkie farmy rolnicze, że małe gospodarstwa nie mają przyszłości i powinny być skazane na wyginięcie. Zmiany klimatyczne, rosnąca wrażliwość społeczeństw na sprawy ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt, nowe żywieniowe trendy stawiające na wysokiej jako-

ści produkty ekologiczne – to m.in. sprawiło, że w UE dostrzeżono potencjał małych gospodarstw.

Ich działalność jest szczególnie ważna z perspektywy polskiej gospodarki – małe gospodarstwa, często prowadzone rodzinnie, w dużej mierze przyczyniają się do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Rozdrobniona produkcja rolno-rolnicza pozwala na zdwersyfikowanie systemu żywnościowego, co staje się pomocne szczególnie w sytuacjach kryzysowych, wstrząsach na rynkach żywności.

Małe gospodarstwa rolne to doskonałe miejsca na tworzenie gospodarstw ekologicznych, zajmujących się naturalną uprawą roślin i tradycyjną hodowlą zwierząt, a także przetwórstwem i produkcją dobrej jakości żywności, opartej na lokalnych recepturach. A właśnie takie produkty są przez konsumentów coraz częściej wybierane. Ich atutem jest też to, że coraz częściej można je kupić wprost od producenta. Coraz więcej rolników stawia bowiem również na sprzedaż bezpośrednią. Dzięki eliminacji pośredników mają większe dochody, a kon-

sument żywność ze sprawdzonego źródła.

W unijnej polityce rolnej na lata 2014-2020 przewidziano dla małych gospodarstw różne instrumenty wsparcia. Jednym z nich jest finansowany z budżetu PROW na lata 2014-2020 program *Restrukturyzacja małych gospodarstw*, służący zwiększeniu ich konkurencyjności i rentowności. Jeśli rolnik chce rozwijać swoje małe gospodarstwo i ma na to pomysł, np. zmienić profil produkcji na ekologiczny, może otrzymać na ten cel 60 tys. zł bezwrotnej premii.

By ubiegać się o dotację, trzeba posiadać gospodarstwo obejmujące co najmniej 1 ha użytków rolnych lub nieruchomości służącą do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej. Wielkość ekonomiczna takiego gospodarstwa musi być mniejsza niż 13 tys. euro. Wniosek o premię może złożyć osoba zarówno ubezpieczona w KRUS, jak i w ZUS. Nie ma również zakazu jednoczesnego prowadzenia działalności gospodarczej lub pracy na etacie. Warunkiem jest, aby dochód lub przychód z działalności rolniczej stanowił co najmniej 25 proc. całości dochodów lub przychodów.

Dotację można przeznaczyć wyłącznie na działalność rolniczą lub przygotowanie do sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w go-

spodarstwie. Co najmniej 80 proc. otrzymanej premii trzeba wydać na inwestycje w środki trwałe. Ich katalog jest szeroki. Obejmuje m.in. budowę, przebudowę, remont budynków lub budowli, zakup nowych maszyn, urządzeń oraz wyposażenia. Premię można zainwestować w zakup gruntów, stada podstawowego zwierząt gospodarskich, czy założenie sadów i plantacji wieloletnich.

Do tej pory ARiMR przeprowadziła osiem naborów wniosków o wsparcie na restrukturyzację małych go-

spodarstw, z tego trzy adresowane były tylko do rolników gospodarujących na terenach dotkniętych afrykańskim pomorem świń. Do Agencji wpłynęło łącznie blisko 55 tys. wniosków, tylko w tym roku zarejestrowano ich rekordową liczbę – ponad 17,9 tys. Dotychczas najwięcej wniosków – ponad jedną czwartą – złożyli rolnicy z województwa lubelskiego. W dalszej kolejności są rolnicy z województw: mazowieckiego – ponad 17 proc. ogólnej liczby złożonych wniosków i świętokrzyskiego – blisko 9,6 proc. Premię na re-

strukturyzację otrzymało już prawie 30 tys. gospodarstw. Wśród nich najwięcej jest o powierzchni od 5 do 10 ha – 42 proc., 31 proc. stanowią gospodarstwa poniżej 5 ha, 25 proc. o powierzchni od 10 do 20 ha, a tylko 2 proc. mieści się w przedziale od 20 do 50 ha. ARiMR dofinansowała je łączną kwotą 1,4 mld zł.

Biuro Prasowe ARiMR

☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: Fotolia

Rekompensaty za chryzantemy

Prawie 86,6 mln zł – na taką kwotę wpłynęły do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wnioski o rekompensaty od posiadaczy chryzantem, którzy z powodu pandemii koronawirusa i nakazu zamknięcia cmentarzy we Wszystkich Świętych nie mogli sprzedać kwiatów.

Decyzję o uruchomieniu pomocy finansowej dla osób zajmujących się uprawą chryzantem, jak i przedsiębiorców sprzedających te kwiaty podjął rząd. Przyjmowaniem wniosków o rekompensaty i ich wypłatą zajęła się ARiMR.

Posiadacze ciętych i doniczkowych chryzantem, będących w fazie gotowej do sprzedaży, mogli zwracać się do ARiMR z wnioskami o wsparcie finansowe w wysokości 20 zł za każdą zadeklarowaną doniczkę oraz 3 zł za chryzantemę ciętą.

Rządowa akcja pomocy spotkała się z ogromnym zainteresowaniem branży kwiatowej. W całej Polsce do biur powiatowych ARiMR wpłynęło ogółem ponad 5,3 tys. wniosków o łącznej wartości blisko 86,6 mln zł. Znacząca większość tych wniosków, na kwotę prawie 75,9 mln zł, dotyczyła chryzantem doniczkowych. Ponad 10,7 mln zł warte były kwiaty cięte.

Producenci i sprzedawcy chryzantem zgłosili w ARiMR wnioski o rekompensaty za ponad 7,3 mln sztuk roślin, w tym

Producenci i sprzedawcy chryzantem zgłosili w ARiMR wnioski o rekompensaty za ponad 7,3 mln sztuk roślin

prawie 3,8 mln sztuk chryzantem w doniczkach i ponad 3,5 mln kwiatów ciętych. Większość wnioskodawców stanowili hodowcy chryzantem (ponad 4,4 tys. podmiotów), a pozostałymi były firmy zajmujące się sprzedażą kwiatów (917 podmiotów).

Kwiaty zgłoszone do ARiMR były następnie przekazywane nieodpłatnie (ale za pokwitowaniem) organizacjom pozarządowym, jednostkom samorządu terytorialnego lub innym instytucjom publicznym, które w odpowiednim terminie zgłosiły chęć zagospodarowania kwiatów. Chryzantemy posłużyły w całej Polsce do udekorowania miejsc pamięci, pomników, skwerów, placów, parków i innych miejsc użyteczności publicznej.

Kwiaty, które nie zostały wykorzystane, a zgłoszono je wcześniej do Agencji, ich posiadacz miał obowiązek przekazać za pokwitowaniem do firmy zajmującej się utylizacją bioodpadów. Czas na dostarczenie do ARiMR pokwitowań – zarówno za przekazanie kwiatów do wykorzystania, jak i do utylizacji – minął 30 listopada 2020 r. Posiadacze chryzantem, którzy wystąpili o wsparcie, mają je otrzymać do końca grudnia tego roku.

Biuro Prasowe ARiMR

☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: Romaneau. Stock. adobe.com

Dekada dynamicznego rozwoju polskiego winiarstwa

Polski rynek wina intensywnie się rozwija. W roku 2019/2020 wprowadzono do obrotu 6374 hl wina, co w przeliczeniu daje ok. 850 tys. butelek. Wzrost produkcji wina w ostatnich dwóch latach wyniósł ponad 100%.

Współczesna historia polskiego winiarstwa zaczęła się w roku 2005, kiedy to decyzją Rady Unii Europejskiej Polska zaliczona została do strefy „A” uprawy winorośli, tj. wino produkowane w Polsce można było przeznaczyć do sprzedaży. Jednakże pomimo obowiązujących już krajowych regulacji prawnych dotyczących organizacji rynku wina, istniejące wówczas bariery administracyjne spowodowały, iż zainteresowanie wyrobem wina z przeznaczeniem do sprzedaży było niewielkie.

Dopiero zmiany w prawodawstwie krajowym, które nastąpiły pod koniec poprzedniej dekady oraz na początku obecnej, tj.:

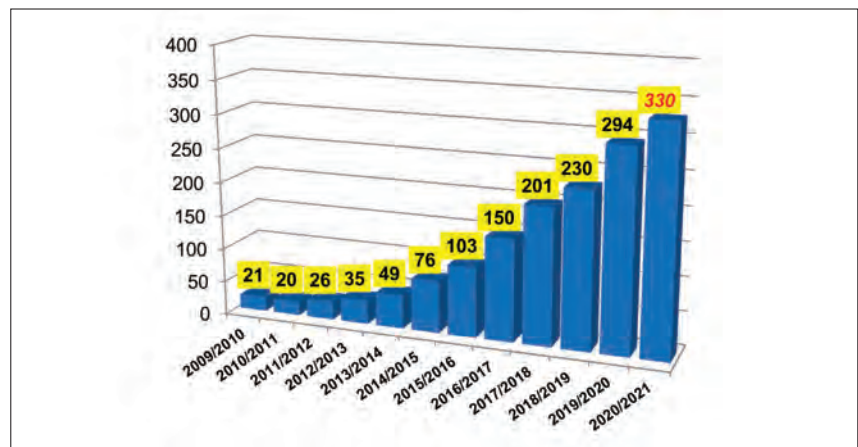
- nowelizacja ustawy o podatku akcyzowym, która zniósła obowiązek prowadzenia składu podatkowego dla producentów wina z polskich winogron, których roczna produkcja

nie przekracza 1000 hl (1 hektolitr to 100 litrów);

- wejście w życie w 2011 r. nowej ustawy regulującej organizację rynku wina, która przewidziała liczne uproszczenia administracyjne dla małych producentów wina, w tym

zaniechanie wymagań administracyjnych i technicznych dotyczących miejsca wyrobu wina (uproszczenie obowiązków statystycznych, brak obowiązku rejestracji działalności gospodarczej dla rolników wyrobujących mniej niż 100 hl wina rocznie, możliwość sprzedaży wina na terenie winnicy tylko po otrzymaniu zezwolenia z urzędu gminy), stały się istotnym bodźcem do dalszego rozwoju rynku wina w Polsce.

Liczba producentów wina wpisanych do ewidencji w latach 2009/2010-2020/2021

Źródło: dane KOWR

Wynikiem tego jest obserwowany od kilku lat dynamiczny rozwój winiarstwa w Polsce pomimo faktu, że założenie winnicy jest bardzo kapitałochłonne. Zdobywane przez winiarzy doświadczenie oraz rozwój no-

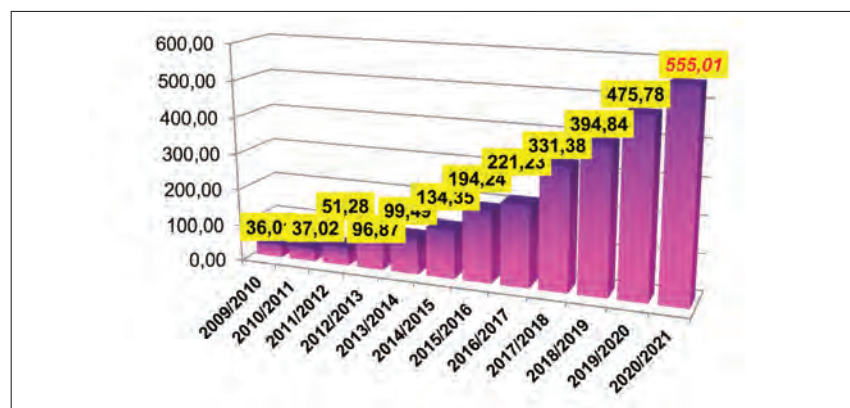
cyjnych winiarskich województwach, tj. lubuskim, dolnośląskim i małopolskim. Z biegiem lat uprawy winorośli powstawały także i w innych województwach, nawet w tych, które w ogóle nie są kojarzone z produk-

wiejszy areal winnic w roku gospodarczym 2020/2021 odnotowany został głównie w województwach: lubuskim (ok. 19%), małopolskim (ok. 16%), dolnośląskim (ok. 13%), podkarpackim (ok. 9%) oraz zachodniopomorskim (ok. 8%).

Na początku obecnej dekady produkcja wina z polskich winogron wynosiła ok. 400 hektolitrow. W następstwie zmian w prawodawstwie krajowym oraz rosnącej popularności polskiego wina na rynku, zauważyć można coroczny skokowy wzrost produkcji wina. Wyjątkiem jest produkcja wina w roku gospodarczym 2017/2018, gdy nastąpił jej spadek ze względu na niezwykle niekorzystne warunki atmosferyczne. Jednak wielkość produkcji wina nie zawsze jest proporcjonalna do arealu upraw winorośli, gdyż wpływ na nią mają także inne czynniki zewnętrzne, głównie warunki pogodowe (przymrozki, susza, ulewne deszcze, gradobicia, trąby powietrzne), które mogą przyczynić się do znacznej redukcji plonów winogron, obniżenia ich jakości, a nawet do całkowitego zniszczenia plantacji.

Ze wstępnych szacunków na rok gospodarczy 2020/2021 wynika, że

Powierzchnia uprawy winorośli w latach 2009/2010-2020/2021 (w ha)

Źródło: dane KOWR

wych technologii pozwala na uprawę winorośli, które coraz lepiej radzą sobie w polskim klimacie.

Na początku obecnej dekady w ewidencji prowadzonej przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego (od 1 września 2017 r. – przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa) znajdowało się zaledwie kilkanaście winnic. Obecnie w ewidencji prowadzonej przez Dyrektora Generalnego KOWR znajduje się 330 winnic. Najwięcej producentów wina, wpisanych do ewidencji na rok gospodarczy 2020/2021, znajduje się w województwach: małopolskim (64), lubuskim (38), dolnośląskim (37), podkarpackim (33) oraz lubelskim (33). Jeżeli chodzi o województwo lubelskie, to winnic tam położonych jest więcej, jednakże ich właściciele mieszkają lub mają siedzibę w innych województwach (głównie mazowieckim).

Polskie winnice posiadają areal upraw winorośli liczący od kilkunastu arów do kilkunastu hektarów. Jeszcze dziesięć lat temu największy obszar winnic znajdował się w trady-

cyjną wina, ze względu na warunki klimatyczne, bądź ukształtowanie terenu jak województwo łódzkie, opolskie, pomorskie, czy też nawet warmińsko-mazurskie. Obecnie największej winnic skupionych jest w pasie województw południowo-zachodnich, południowo-wschodnich, i południowym, gdzie warunki klimatyczne sprzyjają uprawie winorośli. Naj-

Od kilku lat obserwowany jest w Polsce dynamiczny rozwój winiarstwa. Zdobywane przez winiarzy doświadczenie oraz rozwój nowych technologii pozwalają na uprawę winorośli, które coraz lepiej radzą sobie w polskim klimacie

produkcja wina może zwiększyć się o ok. 2000 hektolitrów w porównaniu z poprzednim rokiem.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat można zauważyć, że winiarstwo

roczne święto wina w Jasle bądź liczne imprezy winiarskie w województwie lubuskim. Również w mediach pojawia się coraz więcej artykułów poświęconych polskiemu winiar-

powstające kierunki enologiczne na wielu uczelniach wyższych.

Wszystko to sprawia, że Polacy coraz chętniej sięgają po polskie wino, które staje się coraz częściej rozpoznawalną marką. W roku gospodarczym 2019/2020 wprowadzono do obrotu ok. 6374 hektolitrów wina, co w przeliczeniu na butelki wynosi ok. 850 tys. butelek, a wzrost produkcji wina w ostatnich dwóch latach wyniósł ponad 100%.

Czynnikami promującym produkcję i sprzedaż polskich win są także licznie zdobywane nagrody i wyróżnienia na wielu międzynarodowych konkursach.

Uprawa winorośli i produkcja wina dla niektórych jest hobby i pasją pozwalającą na oderwanie się od codziennych zajęć biznesowych lub życia w mieście, a dla innych – źródłem utrzymania.

W roku gospodarczym 2019/2020 wprowadzono do obrotu ok. 6374 hektolitry polskiego wina, co w przeliczeniu na butelki wynosi ok. 850 tys. butelek

w Polsce cieszy się coraz większą popularnością. Rejony, w których rozwija się najbardziej dynamicznie, w znacznej mierze pokrywają się z atrakcyjnymi regionami turystycznymi, posiadającymi rozwiniętą infrastrukturę agroturystyczną. Połączenie agroturystyki ze zwiedzaniem winnic, czyli tzw. enoturystyka, jest znakomitą okazją do promocji tych obszarów. Takie kroki są już od kilku lat podejmowane. Wyrazem tego jest powstawanie tzw. szlaków winiarskich. Główną ideą takich projektów jest zachęcenie turystów do odkrywania dziedzictwa kulturowego danego regionu, zwiedzania winnic, spotkań z ich właścicielami oraz obcowania z przyrodą regionu. Projekty takie organizowane są zwykle wspólnie przez zrzeszenia winiarzy danego regionu, wspierane przez władze danego województwa. Turystów przyciągają nie tylko szlaki winne, ale także inne wydarzenia związane z winiarstwem, jak np. co-

stwu, co także sprzyja jego rozwojowi i wzbudza zainteresowanie konsumentów polskiego wina. O zainteresowaniu profesjonalną uprawą winorośli i produkcją wina świadczą też

Anna Rytelewska, Piotr Burkot
Departament Interwencji Rynkowych
KOWR

☎ 22 376 71 09

Zdjęcia: Valeriy555.Stock.adobe.com,

Cinematographer.Stock.adobe.com,

Aleksandr Vorobev.Stock.adobe.com

Produkcja wina w latach 2009/2010-2019/2020 (w hl)

Rok gospodarczy	Wielkość produkcji wina (w hl)		
	Czerwone	Białe	Razem
2009/2010	174,52	237,97	412,49
2010/2011	245,03	192,10	437,10
2011/2012	173,39	255,08	428,40
2012/2013	463,01	440,04	903,05
2013/2014	1 021,33	957,95	1 979,28
2014/2015	1 315,08	1 422,02	2 737,10
2015/2016	2 380,09	2 755,26	5 135,35
2016/2017	3 119,56	3 874,26	6 993,82
2017/2018	2 211,31	2 995,82	5 207,13
2018/2019	4 968,95	7 781,53	12 750,48
2019/2020	5 831,39	8 529,95	14 361,34

Źródło: dane KOWR

Funkcjonowanie KRUS w warunkach pandemii COVID-19

Funkcjonowanie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w warunkach pandemii wymagało wprowadzenia szczególnych rozwiązań, aby instytucja mogła płynnie realizować wszystkie zadania nałożone ustawą o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Oddziały regionalne i placówki terenowe Kasy są otwarte dla interesantów, ich obsługa odbywa się z zachowaniem wytycznych i zasad przepisów sanitarnych na czas walki z pandemią COVID-19.

W przypadku konieczności zamknięcia oddziału bądź placówki z powodu np. nałożonej kwarantanny, sąsiednie jednostki terenowe Kasy są przygotowane do przejęcia obsługi beneficjentów.

Jednocześnie Kasa informuje i zachęca rolników do kontaktowania się z urzędem w pierwszej kolejności drogą elektroniczną – poprzez portal eKRUS.pl, za pomocą poczty elektronicznej, skrzynek podawczych e-PUAP, a także drogą telefoniczną. Dokumenty można także przekazywać za pomocą specjalnych „wrzutni” umieszczonych przy wejściach do placówek KRUS.

Bez zakłóceń i opóźnień postępuje wypłata świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego, również tych związanych z pandemią: zasiłków chorobowych, zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną czy zasiłków opiekuńczych z tytułu opieki nad dzieckiem. Przedłużone zostały o trzy miesiące wypłaty

świadczeń uzależnionych od stwierdzenia całkowitej niezdolności do pracy lub niezdolności do samodzielnej egzystencji. Inaczej niż przed pandemią Kasa może przyznać prawo, ponownie ustalić wysokość oraz podjąć wypłatę emerytur i rent rolniczych oraz dodatków do tych świadczeń wcześniej niż od miesiąca, w którym wystąpiono z wnioskiem (nie wcześniej jednak niż od dnia 1 marca 2020 r.).

Od października Kasa wypłaca

świadczenie wyrównawcze, przysługujące osobom mającym status działacza opozycji antykomunistycznej. W czasie pandemii przeprowadzona została waloryzacja emerytur i rent oraz wypłacone zostały tzw. 13 emerytury. Kasa realizowała też wsparcie dla rolników, polegające na zwolnieniu z opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe za II kwartał bieżącego roku.

Prowadzona przez KRUS intensywna działalność prewencyjna, w tym roku odbywa się w innej formie. Sytuacja spowodowana rozprzestrzenieniem się koronawirusa wpłynęła na decyzję o przełożeniu na przyszły rok XVIII Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospo-

Wypłata świadczeń, również tych związanych z pandemią: zasiłków chorobowych, zasiłków z tytułu objęcia kwarantanną czy zasiłków opiekuńczych z tytułu opieki nad dzieckiem odbywa się bez zakłóceń i opóźnień

darstwo Rolne, bez tradycyjnej gali finałowej odbył się X Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci.

Kasa przygotowała natomiast dla rolników i dzieci nowe konkursy: „Bezpiecznie na wsi ma-

nym, a także „Ogólnopolski konkurs testowy z zakresu bezpiecznej pracy w gospodarstwie rolnym – bezpieczna obsługa zwierząt gospodarskich”. Nadal trwa konkurs dla dziennikarzy „W rol-

ro – Bezpieczeństwo, Zdrowie i Dobrostan Rolnika”.

Z powodu ograniczenia działalności szkoleniowej Kasa propaguje swoją działalność poprzez ulotki, plakaty, broszury udostępniane rolnikom w oddziałach regionalnych i placówkach terenowych, jak również na stronie internetowej KRUS.

Największe problemy w funkcjonowaniu z powodu pandemii pojawiły się w obszarze rehabilitacji rolników. Działalność Centrów Rehabilitacji Rolników KRUS, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia, została ograniczona lub wstrzymana w marcu br., a następnie wznowiona w maju. Rozwój pandemii spowodował, że od 23 października br. Kasa musiała ponownie ograniczyć działalność Centrów, dlatego dotychczasowe skierowania będą realizowane w późniejszym terminie, kiedy już ostatnie pandemiczne zagrożenie.

Największe problemy w funkcjonowaniu z powodu pandemii pojawiły się w obszarze rehabilitacji rolników. Rozwój pandemii spowodował, że od 23 października br. konieczne stało się ograniczenie działalności Centrów Rehabilitacji Rolników KRUS

my – upadkom zapobiegamy” – w formie szkolenia e-learningowego, na rymowanek o bezpieczeństwie w gospodarstwie rol-

nictwie można pracować bezpieczniej” oraz finalizuje się drugi konkurs filmowy dla młodzieży pod hasłem „Moja Wizja Ze-

Biurowo Komunikacji
i Współpracy Międzynarodowej KRUS

☎ 22 592 66 42

Zdjęcia: Mediteraneo.Stock.adobe.com,

Kzenon.Stock.adobe.com

Biuletyn informacyjny nr 11-12/2020 (229). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Wojciech Adamczyk, Dorota Białczak, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Joanna Gierulska, Monika Grążka, Waldemar Guba, Robert Jakubik, Agnieszka Kłódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Magdalena Maciejewska, Michał Rzytki, Paweł Wojcieszak, Magdalena Zasepa.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Współpraca: Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I-IV str. okładki oraz str. 1-3:** Marcin Kaproń, Fotolia, Jerane.Stock.adobe.com., Pwolling.Stock.adobe.com, Iwona.Stock.adobe.com, Yasonya.Stock.adobe.com, Joda.Stock.adobe.com, Mrtwister.Stock.adobe.com, Valdet.Stock.adobe.com, Szczepaner.Stock.adobe.com, Panthermedia.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i- publikacje>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 7 grudnia 2020 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowscy Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych, opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć, itp.

WALKA Z ASF

Bioasekuracja – o czym należy pamiętać?

	Izoluj świnie w sposób wykluczający kontakt z innymi zwierzętami. Zabezpiecz drzwi i okna budynków inwentarskich przed dostępem owadów, gryzoni i innych zwierząt wolno żyjących.
	Karm świnie paszą zabezpieczoną przed dostępem innych zwierząt.
	Stosuj minimum 30-dniową kwarantannę lub właściwą obróbkę termiczną/chemiczną dla roślinnych surowców paszowych pochodzących ze stref występowania wirusa w środowisku (obszary objęte ograniczeniami i obszary zagrożenia).
	Zmieniaj odzież roboczą i obuwie ochronne przy każdym wejściu do pomieszczeń inwentarskich.
	Przed wejściem do pomieszczeń inwentarskich myj i odkażaj ręce i obuwie.
	Stosuj minimum 90-dniową kwarantannę dla materiałów pochodzących z obszaru objętego ograniczeniami lub zagrożenia, wykorzystywanych jako ściółka dla świń.
	Unikaj udziału w polowaniach i odłowach zwierząt, w zbieraniu runa leśnego oraz w innych pracach lub czynnościach wymagających osobistego kontaktu ze środowiskiem potencjalnie zanieczyszczonym wirusem ASF. Jeśli brałeś w nich udział przestrzegaj 72-godzinnej kwarantanny, bez kontaktu ze świniami.
	Zabezpiecz wjazd do gospodarstwa i wejścia do budynków inwentarskich poprzez zainstalowanie odpowiednio utrzymanych i nasączonych środkami dezynfekcyjnymi mat dezynfekcyjnych.
	Przestrzegaj zakazu wnoszenia na teren gospodarstwa zwłok dzików, tusz dzików, ich części, trofeów, sprzętu i materiałów, które mogły zostać skażone wirusem ASF.
	Unikaj wpuszczania na teren gospodarstwa pojazdów zakładów utylizacyjnych oraz innych pojazdów, a także maszyn oraz narzędzi rolniczych, które mogą przenosić wirusa ASF.
	Wyznacz miejsca w gospodarstwie do wjazdu, parkowania oraz oczyszczania i dezynfekcji pojazdów wjeżdżających i opuszczających teren gospodarstwa.
	Stosuj ogrodzenia stanowiące barierę oddzielającą gospodarstwo od zwierząt wolnożyjących. Ma to duże znaczenie przy zapobieganiu przenoszenia wirusa ze środowiska do gospodarstwa.

WYBIERZMY WYPOCZYNEK NA POLSKIEJ WSI

